A. 1858. N°. 263.

ZATURDAG 6 NOVEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

Gedeputeerde Staten der provincie Utrecht, brengen ter kennis van de daarbij belanghebbenden, van de restant geldleening van ƒ 30500— ten laste den Mac-Adamweg van af het dorp Houten naar Lekdijk bij het Eeusichemsche veer, welke geldlee- door de overname des wegs voor de provincie, eene provinciale schuld is geworden, met 1 Janu- 1859 zullen worden afgelost 80 aandeelen, ieder à 0,—, waarvan de openbare uitloting zal plaats heb- Woensdag 1 December 1858, in het Gouvernements te Utrecht, des namiddags ten 1 ure.

Utrecht, 1. Oct. 1858.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
RÖELL, Voorzitter.
C. W. MOORREES, Griffier.

KENNISGEVING.

Burgemeester der stad Utrecht brengt ter kennis het algemeen, dat de Heeren Mr. *N. F. van Noo-* en Mr. S. J. *van Geuns*, benoemd tot leden van gemeenteraad, op heden in de vergadering van dien na het afleggen van den eed, voorgeschreven bij der Grondwet en dien voorgeschreven bij art. Gemeentewet, hebben zitting genomen.

Utrecht, 4. Nov. 1858.

De Burgemeester voornoemd
N. P. J. KIEN.

UTRECHT 6 November.

de meeste zaken van belang in denzelfden zijn als in de laatste dagen, kunnen wij met overzigt kort wezen.

ministeriële krisis te Berlijn is nog niet ten Wel worden de namen der nieuwe ministers groote zekerheid genoemd, maar nu elk oogen- de zamenstelling van het kabinet *Hohenzollern* officieel kan worden medegedeeld, is 't be- op te wachten. Dat in Pruissen de belang- in het besluit der benoeming van de nieuwe zeer groot is, is te begrijpen.

omtrent de bedoelingen van Rome met *Mortara* en bepalingen der kanonieke wetten is niets naders. De heeft weêrsproken, de *Indép.* heeft zijn berigt gehandhaafd, wat betreft de intrekking of wijziging kanonieke wetsbepalingen, maar daarbij blijft voor 't oogenblik.

vervolging van den graaf de *Montalembert* druk besproken. *La Patrie* meldt in deze, ook al wordt de graaf veroordeeld, de wet op algemeene veiligheid niet zal worden toegepast, die wet is gemaakt, tegen de vijanden der schappij en niet tegen de tegenstanders der in- gen, die thans in Frankrijk de wettige zijn.

reformkwestie begint meer en meer in Engeland punt van algemeene aandacht te worden. De ministers hebben er kabinetsraad over gehouden en gewaagt zelfs van wijzigingen, die er in het door zouden ontstaan. De *Advertiser* noemt wijzigingen en beweert, dat lord *Derby*, wien zeer plaagt, welligt zou aftreden; hij zou lord *John Russell* vervangen worden, die sir *Graham* in 't nieuwe kabinet zou brengen en de meest liberale elementen van 't *Derby*-minis- het bewind in handen zou nemen. *d'Israëli* of eene belangrijke zending kunnen erlangen, thans sir *Gladstone*, of wel in 't kabinet en. Dit laatste ware te meer mogelijk, omdat, de *Times* zelf zegt, *d'Israëli* meer en meer liberale openbaart, en daarom met *Russell* zeer goed de wenschen der natie in zake de herziening van stelsel zou kunnen voorzien in een zin, die zelfs zou goedkeuren. Intusschen is de geheele dezer ministeriële krisis nog slechts een gerucht, besproken wordt.

Wij hebben voor kort gemeld, dat de verschijning het N. Amerik. fregat Wabash in de Darda- en groot opzien heeft gebaard. De gezanten der mogendheden hebben er tegen geprotesteerd, de Porte heeft verklaard, dat zij volgens 't verdrag had gegeven tot de invaart, meenende, dat het een kleine oorlogsbodem was, die op bepaalde risatie mogen toegelaten worden. Intusschen het vaartuig er eenmaal en de N. Amerik. kap- gaf op de vertoogen op echte Yankeewijze te kennen, N. Amerika niets met verdragen te maken had, de Unie niet had geteekend. Intusschen heeft met moeite het vaartuig weêr weggekregen is het verdrag van de Dardanellen geschonden. alleen Frankrijk maar vooral Rusland zal die niet zoo luchtig over 't hoofd zien, en ze zal nog tot veel geschrijf kunnen aanleiding geven.

— Z. M. heeft goedgekeurd de benoeming van mr. *A. Haakma van Roijen*, burgem. van Bedum, tot sekretaris dier gemeente.

— Men verneemt met genoegen, dat de talentvolle topograaf, de heer *A. Bayly*, kommies bij het Ministerie van Oorlog, door Z. M. benoemd is tot ridder der orde van de Eikenkroon. *Dagbl. v. 's Hage.*

:— H. M. de koningin moeder wordt Dingsdag 9 dezer van Soestdijk in de residentie verwacht. Een gedeelte van HD. hofhouding is reeds aldaar aangekomen.

§— De kommissie in zake de wet op het gebruik van het koloniaal batig slot van 1856 heeft haar verslag uitgebragt. Op het voorstel nopens dit gebruik, zijn geene aanmerkingen gemaakt, maar zoo veel te meer op den staat van zaken in Indië, en de daarmede in verband staande aangelegenheden: — als de onvoltalligheid van den Raad van Indië: — de spoorwegen op Java; — de stoompaketvaart; — de omloop van het goevernements-papier; — de koffijveilingen; — het overstorten van de daarvoor te ontvangen gelden, enz.

Wijders is aangedrongen op eene regeling van de drukpers-aangelegenheden bij de wet: — de afschaffing der assurantiën; — het inkorten van het loon der makelaars.

Men heeft verlangd te vernemen, wat er was geworden van de toegezegde opening van havens op Borneo, en op de westkust van Sumatra, en zijn inlichtingen gevraagd over de werking der nieuwe bepalingen op de munt.

In het verslag komt voor, dat het eindcijfer van de indiesche begrooting, 't welk 17 millioenen hooger is dan dat van 1848, verbazing, ja zelfs schrik heeft veroorzaakt.

*— Wij zijn verzocht melding te maken, dat in eenige dorpen van den omtrek verzoekschriften worden opgemaakt aan den minister van binnenlandsche zaken, omtrent de ongeriefelijke verandering van vertrekuren van den Ned. Rijn-spoorweg, en tevens over den onvoorbereiden invoer van de winterdienst, die, door onze gansche provincie bijna onbekend, algemeene verwarring heeft veroorzaakt. Men klaagt er algemeen over, dat eene direktie, die het monopolie van het vervoer van passagiers tusschen onze voornaamste steden en dorpen in handen heeft, zich zoo weinig heeft laten gelegen leggen aan het publiek van den ganschen omtrek, dat het 't bijna geheel onkundig heeft gelaten van eene verandering in de dienst, zooals er van de opening der baan af nog geene, en nog wel zoo *abrupto* heeft plaats gehad. Bovendien is er ook eene algemeene verwarring in het postwezen gekomen door veranderingen, waaraan wij ons niet kunnen begrijpen, dat het ministerie zijne goedkeuring heeft kunnen hechten, zonder tevens zorg te dragen, dat alles tijdig genoeg daartoe was ingerigt, en het publiek er van was verwittigd.

Er is geene provincie, die door dit alles meer lijdt, dan Utrecht, en de ontevredenheid is door het geheele gewest *even algemeen*, zoowel over de wijze waarop de spoorweg- als de post-administratie met het publiek omspringt. Als tolken van 't publiek mogen wij die algemeene ontevredenheid niet verheelen, in 't belang dier administratiën zelven. 't Is te hopen, dat de regering in deze billijke klagten ter harte neme.

— In de vergadering der Prov. Staten van Noord-Holland is gister breedvoerig gesproken over het voorstel, door den heer *Opperdoes Alewijn* in de vergadering van eergister omtrent de spoorwegzaak ter tafel gebragt. De heer *Brugmans* en andere leden hadden dit voorstel op de volgende wijze geamendeerd: „dat de vergadering mogt besluiten om, uit haar midden, eene kommissie te benoemen, ten einde het belang van dit gewest bij den aanleg van nieuwe spoorwegen en bij het verbinden derzelve met reeds bestaande, in overweging te nemen; deswegens het vereischte onderzoek in te stellen, en verslag, benevens praeadvies uit te brengen omtrent het aangegeven belang, en zoodanige voorstellen te doen, als dit belang zoude vorderen, en dat nog in deze vergadering der provinciale Staten."

Na dat door den heer *M. van Vollenhoven* was aangemerkt, dat het onderwerp reeds grootendeels een punt van behandeling in den gemeenteraad van de hoofdstad had uitgemaakt, en aldaar tot de indiening van een adres aan de hooge regering aanleiding heeft gegeven, heeft men, met eenparigheid van stemmen, besloten, ter onverwijlde behandeling dier zaak, eene komm. te benoemen tot welker leden door den Voorz. zijn aangewezen de heeren *Stakman Bosse*, *Verschuir v. Heilo*, *Opperdoes Alewijn*, *Smit*, *Brugmans*, *Rahusen*, *Gulcher*, *Boelen*, *Berg*, *Quarles* en *Cordes*.

*— Omtrent het verhandelde in de zitting van den gemeenteraad van eergisteren kunnen wij nog melden, dat op voorstel van den heer *Schuller* besloten is, den heer *Leignes Bakhoven*, konrektor aan het stedelijk gymnasium, eene jaarlijksche personeele toelage toe te kennen van *f* 200, als blijk hoezeer de raad zijne verdiensten op prijs stelt en als bewijs van deelneming met het oog op de onderscheiding dien leeraar te beurt gevallen, doordien de regering op hem hare keus gevestigd heeft voor de opengevallen betrekking van inspekteur van het lager onderwijs in deze provincie.

Ook hebben wij, ten einde het aangename der verrassing niet te doen verdwijnen, gisteren niet medegedeeld, dat den heer *J. Bos*, hoofdonderwijzer, heden door B. en W. namens den raad een blijk van belangstelling zal worden aangeboden, ter gelegenheid dat hij zijne vijftigjarige ambtsbediening herdenkt. Het aan te bieden geschenk bestaat in eene zilveren tabaksvaas met eene toepasselijke daarop gegraveerde inskriptie.

*— Uit Amersfoort schrijft men ons:

„Ten opzigte van de stoombootdienst, tusschen Amsterdam en Amersfoort in werking te brengen, tot vervoer van reizigers, goederen en vee, wordt ons nader gemeld, dat deswege door *P. P. Kievits en Comp.* reeds koncessie is gevraagd aan den minister van binnenlandsche zaken. Deze dienst wil men dagelijks éénmaal, heen en terug, uitvoeren door middel van eene raderboot, met eene machine van 20 paardenkracht, lang 28,83 el, breed 5,94 el over de raderkasten, en geladen, gemiddeld 7 palm diepgang hebbende. De prijs is gesteld voor één persoon: in het paviljoen *f* 2.—; de groote kajuit *f* 1,30 en de vóórkajuit *f* 1,—, hoogstens.

„Voor de aanlegplaatsen, het Haventje bij Spakenburg, de Eembrug of Baarnsche dijk en de groote Melm, worden de prijzen naar evenredigheid berekend."

*— Uit Zwartsluis schrijft men ons:

„Men hoort dikwijls aanmerken en lang niet altijd door oppervlakkige beschouwers, dat stoombooten, spoorwegen en dergelijke versnelde kommunikatiemiddelen den minderen burgerman en de arbeidende klasse geen voordeel kunnen aanbrengen. Dat dit eene valsche redenering en geheel verkeerde vooronderstelling is, behoeft voor de meer nadenkenden nauwelijks eenige opmerking; vele daadzaken bewijzen het tegendeel, ook de volgende: het visschersbedrijf moet toch zekerlijk onder een der geringste beroepsbezigheden geteld worden, en dit trekt thans toch eene goede partij van deze en gene versnelde gemeenschap; de visschers dezer omstreken namelijk hebben eene nieuwe bron gevonden om hun gevangen visch te verkoopen; de visch, die 's nachts wordt gevangen, wordt door de visschers des morgens per stoomboot van hier naar Amsterdam gezonden en zoo vervolgens naar den Moerdijk, alwaar zich iemand van dezen kant heeft gevestigd, om deze visch van daar per spoortrein regtstreeks naar Parijs te zenden, somtijds honderden van ponden tegelijk, zoodat nu vele visschers volstrekt niet verlegen behoeven te zijn, om hun dikwijls met moeite gevangen visch tegen een goeden prijs aan den man te krijgen. De Parijzenaars schijnen vooral veel te houden van snoek; ten minste deze wordt er veel heengezonden.

— Sedert het in werking brengen der stoombooten Telegraaf, varende van Rotterdam naar Antwerpen, zijn er van de eene en andere zijde vele klagten bij Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken daartegen ingediend, zoo door besturen als

partikulieren van de langs de rivier de Eendragt gelegen polders, wegens schade, die door de snelle vaart der stoombooten Telegraaf aan de dijken en oevers wordt te weeg gebragt.

Thans verneemt men, dat door Z. Exc. den Minister voornoemd, in deze eene beschikking genomen is, waarbij aan de adressanten wordt te kennen gegeven, dat een onderzoek door deskundigen opzettelijk is ingesteld, hetgeen geenszins heeft geleid tot de overtuiging, dat de genoemde booten eenig nadeel aan de oeverwerken zouden te weeg brengen, maar dat niettemin, ter voorkoming van mogelijke schade, de ondernemers zijn uitgenoodigd, de snelheid hunner booten tot op de helft te doen verminderen, op die plaatsen waar de booten op korten afstand langs de oevers moeten varen. *N. R. C.*

— Ten bewijze hoe groot het gebrek aan hulponderwijzers is, dient het berigt, dat er op dit oogenblik, in verschillende couranten, in het weekblad *de Wekker* en in het maandschrift *de Nieuwe Bijdragen*, ongeveer honderd aanvragen worden gevonden, tot het bekomen van hulponderwijzers. Kennelijk zijn deze aanvragen nu gedaan in de verwachting, dat er in de vorige week een groot aantal personen akten als hulponderwijzers zullen hebben bekomen. Wij weten ons niet te herinneren, dat er ooit zoo vele aanvragen te gelijk gedaan zijn. Onderscheidene onderwijzers hebben zich sedert geruimen tijd zeer beholpen. en in verschillende openbare scholen ontbreken een of meer hulponderwijzers. De regering schijnt nog geen plan in gereedheid te hebben, om voor eene betere opleiding van kweekelingen tot onderwijzers te zorgen, en om die opleiding aan te moedigen. *Hbl.*

*— Uit Meppel schrijft men ons: Een der drukste dagen van 't geheele jaar was weder de 4. dezer, de wijd en zijd vermaarde Allerheiligenmarkt. De vele vetweiders hier en van omliggende plaatsen brengen dan hunne vetgeweide runderen ter markt, die dit jaar ook een aanzienlijk getal uitmaakten en gansch en al de marktpleinen vulden; de handel was echter al zeer traag en de prijzen waren zeer verminderd onder de ruim 800 aangevoerde runderen, zoo vette als melkgevende koeijen; de vetten, waarvoor men voor eenige dagen in de weide nog 24 à 25 cts. voor het halve Ned. pond kon bekomen, konden nu gemiddeld niet meer gelden den 19 à 22 cts. het halve Ned. pond. De vette varkens zijn nog meer in afslag; voor eenige dagen gold daarvan het halve Ned. pond 20 à 21 ct., thans slechts 15 à 16 ct. Voorts waren en aangevoerd 6 à 700 vierde vaten boter, die gemiddeld verkocht zijn voor ƒ 40 à ƒ 42. Deze met de in de laatst verloopen weken hier op de twee botermarkten verkochte boter, vertegenwoordigen te zamen een kapitaal van p. m. ƒ 140,000.

Het jong vee der Havelther meenthe, waar, naar men weet, de longziekte heerscht, wordt thans, na keuring door den Rijks veearts *Janssen* algemeen van de hand gedaan, bepaaldelijk om geslagt te worden. Men hoopt daardoor de verbreiding der ziekte te voorkomen.

— Onder de verleende oktrooijen is er o. a. een voor den tijd van 5 jaren verleend aan *B. Arenz* te Maarstricht op de verbetering in de wijze, om horologiën op te winden en gelijk te zetten zonder sleutel.

*— Uit 's Hertogenbosch schrijft men ons:

In der tijd meenen wij in deze Courant te hebben vermeld, dat een onzer gewest-genooten een belangrijken bundel charters en zeldzame oirkonden had uitgegeven, waardoor wij eene groote schrede verder gekomen zijn op het duistere en moeijelijke pad van de geschiedenis der 15de eeuw, een tijdperk voor Noordbrabant zoo gewigtig en voor onze hoofdstad zoo belangrijk. Over dat werk, waarvan de geleerde verzamelaar een exemplaar aan de regering onzer stad had aangeboden, is in de jongst gehouden vergadering een verslag uitgebragt, dat wij in menig opzigt zeer belangrijk mogen noemen, en waarin aan de studie van den heer *Cuypers van Velthoven* de welverdiende lof niet onthouden, maar hem hulde gebragt wordt voor de gewigtige dienst, door de uitgave van dat veelomvattende werk aan de geschiedenis van onze provincie en die des ganschen vaderlands bewezen. Onze eeuw, 't is waar, onderscheidt zich gunstig van de vorige tijden, toen men belangrijke archieven in 't stof liet vergaan, liever dan ze dienstbaar te maken voor de algemeene beschaving en de wetenschap. Openbare en bijzondere verzamelingen staan tegenwoordig veelal open voor den navorscher, die de geschiedenis, naar waarheid geschetst, wil kennen. Die zware taak evenwel is aan iedereen niet even goed toevertrouwd. 't Is niet genoeg te verzamelen en bijeen te brengen met oordeel, met kennis, met studie: een gewoon geletterde zal zulke taak nimmer volbrengen. Doch ook, wanneer die vereischten, aan volharding gepaard, bij den nijveren navorscher aanwezig zijn, ontbreken hem soms middelen van meer stoffelijken aard. Want, zoo als de verslaggever zeer teregt opmerkt, de talrijkheid en uitgebreidheid der gedenkstukken, maken de uitgave omvattend en kostbaar; het publiek, dat in het naslaan en bezit dier omvattende en kostbare werken behagen schept, is betrekkelijk gering, en de arbeid daaraan besteed, wordt dus zelden beloond. De heer *Cuypers van Velthoven* heeft aan al die bezwaren het hoofd weten te bieden, en met eigen middelen tot stand gebragt, wat in den regel vereenigde krachten slechts kunnen. Onze gemeenteraad heeft al de moeite op prijs weten te stellen, hij heeft onbevooroordeeld en onpartijdig de ware verdiensten van dien kolossalen arbeid erkend en hem eene waardige belooning toegekend. Op advies van de kommissie, met het onderzoek van het boekdeel belast, heeft de raad besloten den schrijver als blijk van erkentelijkheid voor de uitgave van dat werk en de aanbieding daarvan aan het gemeentebestuur, de zilveren medalje dezer gemeente toe te kennen. Wij maken van dat besluit met des te meer genoegen melding, omdat het in onze dagen van prozaïsche en materieële strekking, waarin algemeen slechts op prijs wordt gesteld, 't geen een tastbaar en meer dadelijk nut aanbrengt, eene zeer loffelijke daad is, dat eene stads-regering ook hulde brengt aan ware verdiensten van een meer verheven aard. Wij hopen nu slechts, dat de heer *Cuypers* ons niet te lang zal laten wachten naar het tweede deel en dat hij door de openbare onderscheiding, aan het eerste reeds ten deel gevallen, zich zal aangewakkerd gevoelen, om, gedachtig aan het alom bekende *improbus labor* enz. van den dichter, met verjongde krachten den arbeid te vervolgen.

De aangehaalde woorden van dat vers zijn gedeeltelijk ook op onzen Stedelijken Raad van toepassing. Wat immers heeft hij al niet in 't werk gesteld, wat al niet gedaan, om de belasting op het gemaal terug te krijgen? Tegen zulke herhaalde aanvallen was de minister niet bestand; dit blijkt uit eene missive van Ged. St. van dit gewest, in de jongste vergadering van onzen gemeenteraad ingekomen, ten geleide van een koninklijk besluit, houdende magtiging tot invordering van die belasting. Na al 't geen daarover is geschreven, zoowel in deze Courant als in anderen, zullen wij niet behoeven aan te stippen, dat die mededeeling met blijkbaar genoegen door het grootste aantal der gemeentenaren is vernomen en niet zonder reden: immers nu zal de toekomst, die zoo donker zich van alle zijden liet aanzien, weldra opklaren, en den geldelijken toestand onzer financiën weêr bloeijend, zoo als vroeger, aan onze oogen zich vertoonen. »Dwalen is menschelijk" is eene oude, hoogst eenvoudige waarheid, van toepassing op stedelijke en andere regeringen, zoowel als op bijzondere personen. Maar alles in 't werk te stellen om eene erkende dwaling wederom goed te maken, alle verkeerd geplaatste gevoeligheid daarvoor ter zijde te stellen, zelfs met gevaar van voor inkonsekwent te worden uitgekreten, ziedaar eene zaak, waarvoor een edel karakter, verheven denkbeelden en een onbekrompen geest noodig zijn. Al deze hoedanigheden zijn iedereen niet toegedeeld. Misschien ontmoet men ze minder nog bij kollegiën dan bij enkele personen. Maar dat ze onzen Stedelijken Raad versieren, is boven allen twijfel verheven. De moeite voor de belasting op het gemaal aangewend alleen, zou voldoende zijn om dit volkomen te bewijzen. Doch een tweede bewijs daarvan zien we ook in het besluit tot wederinvoering der broodzetting. Wij willen volstrekt niet twisten over het groote beginsel, dat met de broodzetting in verband staat; wij stippen alleen feiten aan. En dan vragen we: heeft de afschaffing der broodzetting, dus de vrije konkurrentie, het algemeen hier gebaat? Heeft de afschaffing van de belasting op het gemaal ons beter en goedkooper brood verschaft? Waren het niet de bakkers alleen die goede zaken maakten ten koste der goê gemeente? En als dat feit zoo te 's Bosch is gebleken, mogen we ons dan niet zeer verblijden over den ijver door 't bestuur in deze betoond?

Ten slotte nog dit als kunstnieuws: Onze reeds zoo loffelijk bekende beeldhouwer *v. d. Ven* heeft een keurig werk voltooid, waarvan de vervaardiging hem door H. M. de koningin is opgedragen. In een groep van wit marmer zijn de beide jonge prinsen *Maurits*, voor 10 jaar overleden, en *Alexander* de jongste zoon des konings geplaatst; de voorstelling is allerkeurigst in eene zinnebeeldige groep zaâmgevat, waarvan de gedachte den kunstenaar eere aandoet.

:— Heden is ten kantore van den bankier, den heer *P. J. Landry*, te 's Hage, de inschrijving geopend voor de geldleening, ten behoeve der doorgraving van de landengte van Suez. — In Frankrijk is die inschrijving nog niet open, maar men bemerkt reeds de grootste belangstelling in de voornaamste steden voor deze zaak, zoodat men met grond op 't gelukken der onderneming mag hopen.

*— Morgen ochtend zal in de Wale-kerk de predikbeurt vervuld worden door den heer *Pierson*, pred. te Rotterdam, en 's avonds bij de Evang. Luth. door den heer *Adriani*, pred. alhier.

— Te Kollum is een inwoner, die 62 jaar openbaar onderwijzer was. Hij is 82 jaar oud. Hij zal 1 Jan. 1859 gepensioneerd worden, en dan ligt ƒ 225,— pensioen bekomen; zeker niet

— In de vorige week zijn te Amsterdam, in bijzijn van de ouders der leerlingen, aan de voor gymnastie aldaar, proeven afgelegd van de taten, door het onderwijs verkregen; en die hebben den bloei en de voortreffelijke werking weldadige inrigting op nieuw zonneklaar bewezen. *Amst. Ct.* geeft hiervan verslag, maar zegt, waarde der inrigting meer nog spreekt door bij haar bekend van vele knapen, die nog voren gebogen ineengezakt voortslenterden, en met den blos op de kaken door kracht en verbazing wekken. Uit de groote menigte van resultaten moge een enkel voorbeeld hier het staven. Het is een van de leerlingen, die, in 1855 toetrad, door bleekzucht en onvolkomen wikkeling de bezorgdheid der ouders in de mate opwekte, die thans het oogenblik zegenen zij hunnen zoon aan de oefening lieten deelnemen. Bij zijne komst was hij 13 jaren oud en voorkomen van een kind van 10 jaren, woog 30 kilo en had nog maar weinig krachtsontwikkeling, zoodat hij met de linkerhand slechts even 35 kon trekken. Thans was zijne zwaarte 53, spankracht regterarm 70, dito linkerarm 71 en denkracht 250 kilo. Zulke feiten hebben meer wigt dan de schoonste lofrede over het nut der nastie. Mogten deze regelen weêrklank vinden dezulken die nog weifelen gebruik te maken doeltreffende gelegenheid tot eene heilzame lijke ontwikkeling hunner kinderen, hier en aangeboden.

— In het jaar 1855 is bij het Engelsche ministerie van koophandel eene afdeeling voor de weerkunde opgerigt, aan het hoofd waarvan de admiraal staat. Haar tweede rapport, den 22. Junij jl. den minister van koophandel gerigt, wordt door de *Times* medegedeeld. Uit hetzelve dat door toedoen van het Engelsche goevernement aanstalten zijn gemaakt, om zoo veel mogelijk de gansche aarde alle verschijnselen betreffende en wind, stroomen en dampkringsgesteldheid waarnemen, en dat de alzoo verkregene waarnemingen aan het bovengemelde ministerie verzameld bewerkt worden, ten einde allengs bouwstoffen verkrijgen voor betere wind- en stroomkaarten, het algemeen voor de kennis der wetten, dampkrings-verschijnselen regelen. Van meer zes honderd handelsvaartuigen en van vele schepen, alsmede uit andere bronnen, zijn en nog aanhoudend waarnemingen ontvangen, duurzame waarde hebben, daar zij met zorg hulp van deugdelijke en beproefde instrumenten daan zijn. Alle Engelsche oorlogsschepen zijn gelijk het verslag mededeelt, van de middelen zien, om op zee bruikbare waarnemingen te

Ook wordt medegedeeld, dat door toedoen regering, bij wijze van proefneming, arme schers op sommige bloot liggende gedeelten Engelsche kust in staat gesteld zijn, om weêrglazen te bedienen. Tien stevige en barometers, zoo ingerigt, dat zij gemakkelijk worden waargenomen, zijn op arme visschers geplaatst, en tevens gedrukte handleidingen gebruik derzelve onder de bevolking dier verspreid. Vele rampen, waardoor de visscherij king van de Engelsche kusten in den laatsten getroffen is, zouden, naar het rapport zegt, het oordeelkundig gebruik van weêrglazen hebben kunnen worden.

Aan het slot van het rapport wordt met lijkheid melding gemaakt van hetgeen de Vereenigde Staten, Nederland, Frankrijk, Spanje, Oostenrijk, Denemarken, Portugal, Duitschland en Rusland de weerkunde doen.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 5 *Nov.*, 0.54 El; + AP. 7.49.

De Rijnhoogte te Keulen den 5. Nov. 4 duim, 4 voet 5 duim Rijnlandsch.

VERZEKERING-VENNOOTSCHAP

Nederland.

In onze nommers van 30 Okt. en 4 komen voor twee artikelen mede over de sterdam opgerigte verzekering-vennootschap *land.* Wij prezen haar aan in de overtuiging de deelneming in deze maatschappij de voor niet zal logenstraffen, welke de oprigters en teuren toezeggen. Wij deden ook uitkomen nuttig *Nederland* werken kan door de bevordering van de groote deugd der spaarzaamheid onder stad- en landgenooten. Met genoegen zagen dat onze beschouwingen vrij algemeen worden deeld en dat zij er toe hebben bijgedragen blick meer van nabij met de vennootschap bekend te maken en zijne belangstelling in haar op te

Onder de voor de deelnemers aan deze zoo bijzonder gunstige voorwaarden der ver

... bij overlijden, zijn er verscheidene waarop wij bijzonder de aandacht onzer lezers meenden te moeten vestigen. Ten vervolge op de mededeeling daarvan, en meer bepaald wat betreft het regt om den eigendom der verzekering op een derde over te dragen, achten wij het niet ondienstig ook nog te wijzen op: „de bevoegdheid om van de verzekering afstand te doen aan de vennootschap tegen een bedrag gelijkstaande met de helft der betaalde premiën", almede op „de bevoegdheid om de verzekering te verminderen tot de wezenlijke waarde van het bedrag der betaalde premiën ten tijde der aanvrage om afstand; door welke milde bepalingen de vervallenverklaring van het kontrakt ten gevolge van wanbetaling der premie wordt afgeschaft.

Wij voegen hier nog bij dat de vennootschap *Nederland* na een driejarig bestaan harer kontrakten, bij staking der verzekering, de *helft* der betaalde premiën terug geeft, terwijl zij tevens naar verkiezing *alle* betaalde premiën in dit geval herleidt tot eene eenige premie en naar evenredigheid daarvan het kontrakt laat bestaan. Deze voorwaarde is voorzeker allergunstigst en daardoor is het groote bezwaar tegen de deelneming. — het verlies der betaalde premiën bij onmogelijkheid tot voortzetting, — geheel weggenomen.

De verbeteringen in het kontrakt van levensverzekering aangebragt, bepalen zich niet alleen tot de afschaffing der vervallen-verklaring; zij strekken zich ook tot onderscheidene andere voorwaarden van het kontrakt, wier gewigt beter zal worden gevoeld, wanneer men ze allen in een voorbeeld toegepast vereenigt.

Voorbeeld. De heer A...., oud 30 jaren, heeft eene verzekering gesloten op zijn hoofd, ten bedrage van *f* 25,000, betaalbaar bij zijn overlijden aan zijne erfgenamen; hiervoor voldoet hij eene jaarlijksche premie van *f* 645.

A.... sterft aan de gevolgen van een tweegevecht, door zelfmoord of wel ten gevolge van eene regterlijke veroordeeling. De vennootschap geeft alsdan de betaalde premiën terug, mits het kontrakt minstens drie jaren oud zij.

A...., lid der schutterij zijnde, wordt in eenen tijd van beroering opgeroepen, en sneuvelt bij de verdediging der openbare orde; in dat geval betaalt de vennootschap de verzekerde *f* 25,000 aan zijne erfgenamen.

A.... wordt, ten gevolge zijner handelsbetrekkingen, genoodzaakt eene of meer reizen, zoo te water als te land, en van de eene haven naar de andere in Europa te doen; dit staat hem vrij. zonder dat hij daarvoor eene verhoogde premie heeft te betalen, of der vennootschap daarvan berigt behoeft te geven.

Wordt hij daarentegen genoodzaakt buiten Europa te reizen, dan kan hij volstaan met de betaling van eene verhoogde premie in verhouding tot het grooter risico, en het met hem gesloten kontrakt blijft in alle opzigten van kracht. Mogt echter het overlijden van A.... voorvallen gedurende eene reis buiten Europa, zonder dat hij dit vermeerderde risiko door eene verhoogde premie gedekt heeft, dan zou, wel is waar, het kontrakt niet meer van kracht zijn, maar de *betaalde premiën zouden alsdan aan de erfgenamen van A.... worden teruggegeven, wanneer het kontrakt drie jaren of langer geloopen had.*

Op een tijdstip, nadat het kontrakt gedurende tien jaren geloopen heeft b. v., en A.... dus tienmalen de premie van *f* 645 betaald heeft, bevindt hij zich in geldverlegenheid. De vennootschap leent hem alsdan op zijn kontrakt, zonder eenige andere formaliteit, dan de aanteekening op de keerzijde der polis, tot een bedrag gelijkstaande aan de som der door hem betaalde premiën, zijnde *f* 6450.

Zij kan ook reeds bij het teekenen van het kontrakt de beleening der halve premie als voorwaarde stellen. De beleening door A.... gesloten kan worden afgelost naar willekeur, onder den last van 5 percent rente.

Hij kan het geleende bedrag behouden tot aan zijn overlijden, in welk geval de vennootschap het bedrag aftrekken van de door haar verschuldigde som.

Mogt A.... zich na verloop van 20 jaren in geldverlegenheid bevinden en in de onmogelijkheid tot voortzetting zijner jaarlijksche betalingen, dan kan hij aan de vennootschap den afkoop van zijn kontrakt voorstellen, die hem daarvoor *f* 6450 zal voldoen.

Mogt A.... in denzelfden toestand de betaling der premiën wenschen te doen ophouden, zonder zijne erfgenamen geheel te berooven van de vruchten van zijn kontrakt, dan kan hij gebruik maken van de bevoegdheid, verleend bij art. 9 der algemeene voorwaarden van het kontrakt, en de reeds betaalde premiën doen beschouwen als gezamenlijk uitmakende eene eenige premie ter opmaking van een kontrakt van *f* 21,000 ten behoeve zijner erfgenamen.

Dit kontrakt is een bloote eigendom, dien hij ten allen tijde aan de vennootschap kan verkoopen.

Het hier gegeven voorbeeld bewijst genoegzaam, dat de voorwaarden van het kontrakt van verzekering, en de onderscheidene *regten* en voordeelen daarbij toegekend, zoo gunstig mogelijk zijn voor de belangen der verzekerden. Deze voorwaarden moeten een goeden invloed uitoefenen op de uitbreiding der levensverzekering onder alle maatschappelijke standen. *Amst. C.*

WEENEN, 4 November.

Uit Parma verneemt men, dat ter gelegenheid, dat *Ristori* zou optreden in *Judith*, de overheid zich huiverig betoonde om de hymne aan het slot te laten reciteren, waarin de woorden *E santa la guerra — Ma contra glistrani.* (De oorlog is heilig — maar tegen de vreemdelingen) te Venetië tot opgewonden toejuichingen hadden aanleiding gegeven die den Oostenrijkers, meende men, niet aangenaam konden zijn. Men wendde zich daarom tot de regentes, die antwoordde, dat in Parma geene vreemdelingen waren, en dus de zinspeling niemand kon krenken. Het stuk werd dus in zijn geheel gegeven, en de regentes, die zelve de voorstelling bijwoonde, was getuige van de geestdrift waarmede de hymne werd ontvangen, die ook de volgende avonden na andere stukken moest gereciteerd worden.

Men verneemt dat de beroemde violoncellist *Bernhard Hildebrand Romberg*, een spruit der bekende kunstenaars famillie, op de **Austria** is omgekomen. Hij bevond zich als passagier op het schip. Zijn violoncel, een uitmuntend instrument, was voor 30000 markbanko geassureerd.

— 5 *Nov.* Met. 5 pCt. 86.40; Nat. 86.50; Bank 988; Noord-Bahn akt. 173; Credit Anst. 245; O-Fr. Sp.-akt. 269; Saltzb. Sp.-akt. 90.30; W. op Lond. 3 m. 10.32; G. 3 à 4.

BERLIJN, 4 November.

De prins *van Hohenzollern Sigmaringen* houdt zich bezig met de te zamenstelling van een nieuw Kabinet, en zoo lang hij daarin niet is geslaagd, behouden de oude ministers hunne portefeuilles.

De zaak van het ministerie heeft haar beslag gekregen. Men verwacht morgen of overmorgen de officiële mededeeling der zamenstelling van het nieuwe ministerie. Men verzekert, dat alleen de heer *v. d. Heijdl* zijn ontslag heeft ingediend.

De ongesteldheid van den heer *v. Humboldt* is aan de betere hand.

TRIEST, 4 November.

Wij hebben hier berigten uit Konstantinopel tot den 30. Okt. De Porte zou eene bijzondere kommissie naar Belgrado zenden. De kwestie van Montenegro is Donderdag in eene zitting van den raad behandeld. Acht ambtenaren van den minister van finantiën zijn, ter bezuiniging, van hunne posten ontzet.

Derwisch Pacha is benoemd tot opperbevelhebber over de troepen aan de grenzen van Bosnië, Herzegowina en Montenegro.

De raad der ministers heeft verscheidene bijeenkomsten over de zaak van Montenegro gehad.

Uit Athene schrijft men, dat de Grieksche Kamers tegen den 11. Okt. zijn bijeen geroepen.

LONDEN, 4 November.

De ministers hebben den 3 dezer een kabinets-raad gehouden, waartoe al de ministers naar Londen zijn geroepen. De zaak der kieshervorming schijnt het onderwerp der beraadslagingen te zijn geweest.

De *Times* deelt naar aanleiding van lord *Elgin's* bezoek nog het volgende over Jeddo en Japan mede:

Het verblijf van den lord in de Japansche hoofdstad bevond zich in de Prinsenwijk, tegenover eene 10 mijlen lange straat, waarachter de buurt waar 360 erfprinsen wonen, die elk 10 of 12 huizen bezitten, sommigen ruim genoeg voor 10000 bewoners. Door die straat komt men aan eene 70 à 80 yards breede gracht, waarachter heerlijk groen en een dikke muur met palissaden, het geheel overschaduwd door hooge ceders. Van het hoogste punt ziet men de stad voor zich liggen bevolkt met $2^1/_2$ millioen inwoners, en even uitgestrekt, zoo niet grooter dan Londen. — Over het geheel levert alles in Japan een treffend kontrast met China op. Men is er geen vijf minuten of ziet reeds dat het een land is van vooruitgang: breede straten, nette huizen met tuintjes en zindelijke kamers. Zindelijk zijn de Japannezen in hooge mate; zij wasschen zich bestendig, en het eerste wat de officieren in Jeddo zagen, waren eenige vrouwen, die voor hare woning bedaard in een badton — onze badkuipen kent men er niet — zich zaten te wasschen. Ook zijn de Japannezen zeer weetgierig en hebben het in de laatste tien jaren, vooral in verscheidene kunsten en wetenschappen op eene groote hoogte gebragt. — Tegenover vreemdelingen zijn zij ten hoogste wellevend en minzaam.

Japan heeft twee keizers; de eerste het staatkundig, de ander het kerkelijk hoofd van den staat. De tweede heeft niets met de staatszaken te maken. Hij wordt als één goddelijk wezen beschouwd, en krijgt elken morgen nieuwe kleederen, terwijl die van den vorigen dag vernietigd worden opdat niemand die heilige kleederen drage. De andere keizer wordt waarschijnlijk door de prinsen gekozen, doch dan slechts *pro forma*, want in de laatste eeuwen is steeds de zoon den vader opgevolgd. Het land wordt bestuurd door de prinsen, als 's keizers leenmannen, die zes maanden van het jaar met hunne gezinnen te Jeddo moeten wonen. De zes maanden dat zij afwezig zijn, moeten hunne gezinnen te Jeddo als gijzelaars blijven, om daardoor te beletten, dat zij te grooten invloed op het volk verkrijgen.

Uit China verneemt men, dat de operatiën tegen de zeerovers in de Chineesche wateren door onze schepen zijn begonnen. Een onzer vaartuigen is slaags geweest met een groote jonk, die eerst na vijf uren genomen werd. Het vechten werd onzen zeelieden bijna onmogelijk gemaakt door de menigte drekstoffen en brandbare zelfstandigheden die de Chinezen op het schip wierpen. Nabij Tin-Sing zijn honderd jonken met zeerovers in den grond geschoten, en daarna is de stad Coolan, op Sin-Ting, het hoofdkwartier der roovers, vernield, en zijn nog 372 hunner gedood.

Een tijdschrift geeft een verhaal van een bezoek van een geestelijke op het land bij den bisschop van Londen gebragt. Tegen 5 ure aankomende, werd hem thee gepresenteerd, en ten $7^1/_2$ een blaker, terwijl hij naar zijne kamer werd geleid; de goede man ging zeer onthutst naar bed, zich beklagende een goed maal te hebben gemist, dat hij gewacht had, en rammelend van honger, na zijn kopje thee. Kort daarna werd er hard gebeld, en hij daarna uit zijne eerste soezerij gewekt, om aan tafel te gaan. De man haastte zich zooveel doenlijk, maar kwam in vrij *gederangeerd toilet* aan tafel. De bisschop lachtte er hartelijk over, dat zijn gast, in plaats van even toilet voor 't diner te zijn gaan maken, zijn toilet juist in wanorde had gebragt.

LONDEN, 5 November.

De heer *Arthur Gordon*, derde zoon van lord *Aberdeen*, zal den heer *Gladstone* als sekretaris vergezellen.

— 5 *Nov.* Gec. $97^7/_8$; Mex. 3 pCt. $20^1/_4$ Peru $4^1/_2$ pCt. 92, 3 pCt. 74; Venez. 5 pCt. $40^3/_4$; Port. 3 pCt. $47^1/_4$; Sp. 3 pCt. $47^1/_2$; $1^1/_2$ pCt. $30^1/_2$; Rusl. $4^1/_2$ pCt. 103; 5 pCt. $113^1/_2$; Holl. $2^1/_2$ pCt. $66^1/_2$; 4 pCt. $100^3/_4$; Sard. $94^1/_2$.

PARIJS, 4 November.

De keizer en prins *Napoleon* hebben mevrouw *de Salles* een brief van rouwbeklag gezonden, ter zake van het ongelukkig uiteinde van haar echtgenoot. Vooral bij den prins stond de generaal zeer in aanzien.

De prefekt van het departem. de l'Allier heeft den gemeenteraad van Vichy geschorst en krachtens de wet vervangen door eene komm., die nu vijf jaren lang in funktie kan blijven.

De heer *de Girardin* zal ten gevolge van het breken van een enkel, gedurende zes weken zijne kamer moeten houden.

De regering bevindt zich, naar men zegt, in verlegenheid om de door Portugal te betalen schadeloosstelling te bepalen.

Aan den *Nord* wordt van hier geschreven, dat de regering voornemens is, het immigratiestelsel van vrije negers op te geven.

De republiekeinsche partijhoofden hebben met de oppositie-leden in 't wetgevend ligchaam eene vergadering gehouden, ten einde te bespreken, wat bij de heropening van de zitting te doen stond. Men is overeengekomen, zooveel mogelijk de buitenlandsche politiek in 't wetg. ligchaam te bespreken, met name ook de zaak der *Mortara*, als er slechts de minste gelegenheid voor gelaten wordt.

Bij keizerlijk besluit is eene som van 99,000 frs. ter beschikking des ministers van buitenlandsche zaken gesteld, om tot herstelling van het aloude kerkgebouw der H. Anna te Jeruzalem te dienen. Dat gebouw is door den sultan aan het Fransche goevernement geschonken, en zal voor de Roomsch-Katholieke eeredienst worden ingerigt.

De keizerlijke garde zal in de hoofdstad en omstreken gekoncentreerd worden, ten einde de keizer die des noods dadelijk bij de hand kan hebben. De eerste afdeeling zal de Tuileriën, het Louvre en onderscheidene kasernes dezer hoofdstad bezetten. Alleen in de kaserne bij het Château-d'Eau zullen zich 5000 man, met artillerie, genie, het geheel personeel en materieel voor een veldtogt bevinden. De tweede divisie zal Versailles, St. Germain, Courbevoie en St. Denis bezetten. Aanzienlijke verdedigingswerken zullen te Versailles worden aangelegd, alwaar zich het hoofdkwartier van de artillerie der garde bevindt.

Te Parijs is overleden de Oostenrijksche gezant te Petersburg de graaf *Valatin Esterhazy*. Hij was naar Parijs voor zijne gezondheid gekomen. Hij was achtereenvolgens gezant van Oostenrijk geweest te Munchen, Dresden, Stockholm en Petersburg.

PARIJS, 5 November.

De *Moniteur* berigt, dat het onderzoek der voorstellen nopens de ijzeren spoorwegen in Algerië wordt voortgezet, en verklaart, dat 't geen enkele personen verzekeren, namentlijk, dat zij reeds de koncessien bekomen hadden, onwaar is.

Uit Caen telegrafeert men van heden:

»Heden morgen heeft de ter doodbrenging van de moordenaars van den ongelukkigen juwelier *Peschard* alhier plaats gehad, zijnde de veroordeelden *Pascal* en *Graft*. De eerste heeft op het laatste oogenblik allen moed en kracht verloren; hij is met een wagen naar de strafplaats gevoerd. *Graft* daarentegen heeft veel kracht aan den dag gelegd en heeft tot aan het schavot gewandeld. Aldaar aangekomen heeft hij het publiek *vaarwel* gezegd en den aalmoëzenier omarmd, die hem vergezelde."

— 5 *Nov.* Rente kont. $4\frac{1}{2}$ pCt. 96,00; op tijd 3 pCt. 73,05; Fr.-Oost. Spw. 660; Sp. $1\frac{1}{2}$ pCt. $30\frac{5}{8}$.

BRUSSEL, 4 November.

De *Moniteur* deelt een besluit mede van den koning van Griekenland nopens een wedstrijd tot een model ter bouwing van een Museum voor Grieksche oudheden te Athene, waartoe de bouwmeesters van alle landen worden opgeroepen.

De bank te Spa is den 31. Okt. gesloten, hebbende in het afgeloopen speeljaar de belangrijke som van 1,040,000 frs. gewonnen. Nog nimmer is die som zoo hoog geweest. In 1849 nam het bankspel belangrijk toe en sedert dien tijd is de winst der Bank jaarlijks vermeerderd. Volgens het nieuwe kontrakt ontvangt de stad 20 pCt. van de winst, dus in dit jaar meer dan 208,000 franks.

ADVERTENTIEN.

*** Getrouwd:
P. VAN 'T HOFF STOLK,
van Ouderkerk aan den IJssel
en
M. F. SCHALIJ.
Jutphaas den 4. November 1858.

*** Utrecht 5 Nov. 1858. Heden ontsliep zacht en kalm, aan een verval van krachten, in den ouderdom van bijna 81 jaren, de Heer P. J. BAUDET, diep betreurd door zijne weduwe, kinderen en kleinkinderen.

Verzoeke van rouwbeklag verschoond te blijven.

*** Het Bestuur van het op den 24. November a. s. te geven **Concert, ten behoeve van het Gasthuis voor Ooglijders**, berigt bij deze, dat de algemeene Inteekeningslijsten, thans zullen worden aangeboden, en ook ter teekening leggen bij de Heeren RAHR en BEKKER, Muziekhandelaars.

Voor alle diegenen, welke op de bijzondere of algemeene lijsten hebben geteekend, zullen plaatsen worden gereserveerd.

De lijsten worden gesloten op den 20 November a. s.

Het Bestuur voornoemd,
VAN REEDE, President.
M. A. HAGEN, Secretaris.

Utrecht den 5. November 1858.

*** Bij Vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Utrecht van 3 November 1858, is CORNELIA DOROTHEA DE JEEGER, buiten beroep, wonende aldaar, uit hoofde van krankzinnigheid gesteld onder Curatele.

De Procureur voor de Verzoekster occuperende
Mr. D. J. H. VAN EEDEN.

*** Men zal op Dingsdag den 9. November 1858, des morgens ten tien ure, ten huize van de Weduwe H. C. VERSCHOOF, te *Zuylen*, verkoopen: Eenige **Meubilaire** en andere **Goederen.**

*** De Notaris J. C. VAN DER HEYDEN te Mijdrecht, zal op Donderdag den 11. November 1858, des morgens ten 9 ure, ten huize van de Weduwe *A. Korver* te Wilnis, publiek verkoopen:

Eenig HOORNVEE, VARKENS, SCHAPEN, een PAARD, VAARTUIGEN, MELK-, BOUW- en VEENDERIJGEREEDSCHAPPEN, en andere ROERENDE GOEDEREN.

Zijnde het HOOI bereids uit de hand verkocht.

*** **Verkooping** op de Buitenplaats *Overvliet* aan de Meern, onder Vleuten, op Donderdag den 11. November 1858, des voorm. 10 ure, ten overstaan van den Notaris VAN GEYTENBEEK te Harmelen, van eene aanzienlijke partij EIKEN-, IEPEN- en ESSCHEN BOOMEN, waaronder ter lengte van 16 ellen en ter dikte van 5 en 6 p^m. over 't kruis, staande op genoemde Buitenplaats en aan den Stadsdam onder Oudenrijn.

OPENBARE VERKOOP
van
BOOMEN.

(*OP DAG, tot* 1 *Mei* 1859.)

*** Burgemeester en Wethouders van *Amersfoort* zijn voornemens, op Donderdag, den 25. November 1858, des voormiddags ten 10 ure, ten raadhuize, in het openbaar aan de meest- en genoegbiedenden te verkoopen:

IN DE GEMEENTE *AMERSFOORT*.

Nos 1—34. Vier en dertig percelen zware IEPENBOOMEN, — metende op 2 el boven den grond van 1,50 tot 2,20 el omtrek, — zeer geschikt voor werkhout van wagen- en molenmakers, en uitgenommerd staande op het plantsoen, tusschen de Kamppoort en Koningstraat.

NB. Na den verkoop zullen deze boomen worden gerooid door en voor rekening van de gemeente, en zullen ten haren voordeele komen de armen en het verder afval, zoodat de kooper alléén het zelfhout ontvangt.

De kooper is verpligt den boom terstond na het rooijen te doen vervoeren op den tijd, van wege het gemeentebestuur nader op te geven.

Inlichtingen zijn te bekomen bij den Architect R. VAN ESVELD.

ZEGT HET VOORT.

EIKEN BOOMEN.

*** Men is voornemens in het begin der maand December, op nader te bepalen dag en plaats, publiek te verkoopen, **vier honderd** meest zware en zeer gave EIKEN BOOMEN, zeer geschikt voor Pompen, Bergroeden, Palen, enz., staande op de Ridderhofstad *Sandenburg*, gemeente Langbroek, *prov.* Utrecht, onmiddelijk aan het water gelegen en alzoo gemakkelijk te vervoeren. De geheele massa is inmiddels *uit de hand te koop*. Nadere inlichtingen worden op franco aanvrage gegeven door den Tuinbaas op den Huize *Sandenburg*.

*** Men vraagt **in huur**, tegen Feb. of Mei aanstaande, eene WONING of een goed BOVENHUIS, met een vijftal Kamers. Reflecterenden gelieven zich te vervoegen aan het bureau van de *Utrechtsche Courant*, maar in briefjes onder letter S. Opgaaf wordt verzocht van de ligging, 't getal kamers en den huurprijs.

Door Finale Quiteering

*** worden alle nog voorhanden GALANTERIEN, benevens eene groote partij ENGELSCHE LAMPEN, PENDULES en ZILVERWERK tot **veel verminderde prijzen** uitverkocht.

M. A. F. REUSER.

*** Sedert Zaturdag 16 October jl., wordt door een der Voerlieden op IJsselstein **vermist**, een **Pakje**, inhoudende **drie Doeken.**

Degeen die hetzelve teregt brengt aan het bureau dezer Courant kan op ƒ 10.— of meer belooning staat maken.

Amsterdamsch Machinaal
ROGGEBROOD

*** is dagelijksch versch te bekomen bij den Depôthouder J. W. SCHMITZ, Beschuitbakker, Nieuwe Gracht, hoek van de Catharijnesteeg alhier.

Stoomkorenmolen de Theodora

buiten de Waardbarrière.

*** De ondergeteekende, erkentelijk voor de gunstige ontvangst die zijn Stoomkorenmolen mogt ondervinden, berigt aan gegadigden, dat hij dien ten gevolge **het vierde paar Maalsteenen** nog deze week in werking brengt.

G. DE WAAL.

*** DE ZALF EN PILLEN geven verbazende uitkomsten in gevallen van *roos*. De heer W.... Z...., te Tilburg, was zeer onderhevig aan roos, en deze huidontsteking had zich over zijn geheele ligchaam verspreid, en niettegenstaande hij menigvuldige geneesmiddelen had gebruikt, vond hij geen baat. Eindelijk nam hij zijne toevlugt tot de zalf en pillen van *Holloway*, en het gevolg daarvan was, dat hij in weinig weken tijds geheel hersteld was. Dit geval heeft veel indruk verwekt.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244, en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY's etablissement.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à ƒ 0,80, ƒ 1,85, ƒ 3,00, ƒ 6,75, ƒ 13,50, ƒ 20,50. Potjes Zalf à ƒ 0,80, ƒ 1,85, ƒ 3,00, ƒ 13,85, ƒ 20,95

Werken van Mevr. *Elise* ... *Calcar, geb. Schiotling.*

*** Uitgaven van S. E. VAN NOOTE... te *Schoonhoven*:

I. **De Dertiende.** Een Familieroman, 3 deelen, met platen . . . . à ƒ 9...
II. **Fantasmagoriën,** met vignet " ...
III. **Hermine,** 2 deelen, *tweede druk*; met vignet . . . . " ...
gebonden " ...
IV. **Evangeline,** 2 dln., met vignet " ...
gebonden " ...
V. **Feestklanken en Lijdenstoonen,** . . . . " ...
gebonden " ...

Marktberigten.

Amsterdam, 5 Nov. Tarwe met weinig handel; witb. Pools. ƒ 330; 132 ℔ Nassaud. ƒ 295. Ro... kleinigheden als voren; 124, 125 ℔ Pruis. ƒ 1... 124 ℔ Gallatz ƒ 178; 118 ℔ Archangel ƒ 174; Petersburg ƒ 174. Garst in een doen; 114 ℔ D... ƒ 174.

Dordrecht, 4 Nov. Granen, enz. De aanvoe... Jarige en Nieuwe Zeeuwsche, Vlaamsche en Ov... sche Tarwe was heden klein aan onze markt, ... ging tot nagenoeg vorige prijzen redelijk wel ... hand. Zomertarwe zeer schaarsch en prijshoudend. Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaassche ƒ 8.30 à ƒ ... Nieuwe dito ƒ 8 a ƒ 8.40; dito afwijkende ed ... ƒ 7.20 a ƒ 7.80. Zomer ƒ 7.20 a ƒ 7.70. Ro... rige en Nieuwe Zeeuwsche, Vlaamsche en Overm... weinig ter veil en tot vorige prijzen geplaatst. Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaassche ƒ 6 a ... Nieuwe dito ƒ 5.60 a ƒ 6.20. Gerst: Winter ... weinig getoond en in de beste soorten begeerd. ... sche en Overmaassche Winter ƒ 5 a ƒ 5.50; ... mer ƒ 4.20 a ƒ 5.40. Spelt onveranderd, ... zelve ƒ 4 tot ƒ 4.30 naar kwaliteit waardig. H... landsche Voeder en Dikke vond goede vraag ... teerde prijzen. Zeeuwsche en Inlandsche Voed... a ƒ 4; Dikke dito ƒ 4 a ƒ 5. Boekweit weinig ... voerd en iets hooger, als Bredasche op 70 Ne... ƒ 185 gedaan.

Schiedam, 5 Nov. Granen. Verkocht: Rogge ... Pernau ƒ 210 3/m.

Moutwijn per Ned. vat zonder fust ƒ 14.00. ... id. ƒ 19.50. Amsterd. proef ƒ 20.75, zonder ... ting. Spoeling ƒ 1.40 per ketel.

Arnhem, 5 Nov. Oude Weit van ƒ 10.40 tot ... Nieuwe Weit van ƒ 8.60 tot ƒ 10.50. Rogge va... tot ƒ 6.50. Boekweit van ƒ 5.95 tot ƒ 6.15. ... ƒ 5.10 tot ƒ 5.70. Friesche Haver van ƒ 4.50 ... Voerhaver van ƒ 3.50 tot ƒ 4.00. Paardenbo... ƒ 9.40 tot ƒ 9.45. Aardappelen van ƒ 1.10 ... Boter per Ned. p. van ƒ 0.96 tot ƒ 1.10. Ap... ƒ 2.20 tot ƒ 2.90. Peren van ƒ 3.25 tot ƒ 3.40...

Delft, 4 Nov. Boter. De prijzen waren ƒ ... Aan Stads waag gewogen van den 29. ll. tot en... 4. dezer 44/4, 536/8 en 78/16 vaten.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk ... Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (Zo...

Nov.	Uren.	Wind-rigt.	Wind-kr. N. ℔	Barom. bij O₀.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	Op...
5	2	zw.	0.5	763.80	36.1	—12.1	0.85	0.5	Be...
	10	w.	0.5	62.92	37.6	— 5.0	0.98	1.6	B...
6	8	nno.	10.0	64.98	36.7	— 4.0	0.81	1.2	L...

PRIJZEN DER EFFEK...

AMSTERDAM 5 November 1858.

NEDERLAND.				
Werkel. Schuld	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{15}{16}$	64 1/1...
dito dito	3	"	$75\frac{9}{16}$	75 3/4...
dito dito	4	"	$98\frac{1}{16}$	98 1/...
Handelmaatschappij . .	$4\frac{1}{2}$	"	$142\frac{5}{8}$	143
BELGIE.				
Certifik. bij *Rotschild* .	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$53\frac{1}{8}$	
SPANJE.				
Obligatien	$1\frac{1}{2}$	pCt.	$30\frac{1}{16}$	30 1/...
Binnenl. Schuld	3	"	$41\frac{3}{16}$	41 5/1...
Amortisable			11	11 1/...
Bewijzen Koepons			$6\frac{1}{16}$	6 1/...
PORTUGAL.				
Obligatiën	3	pCt.	$46\frac{15}{16}$	46
dito 1856/57	3	"	$44\frac{3}{4}$	
dito uitgestelde			$29\frac{5}{8}$	
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en C⁰.*	5	"	$105\frac{3}{4}$	105 1/...
Obligat. 1828 & 1829.	5	"	$103\frac{1}{2}$	
Certifikaten 1840 . . .	4	"	$85\frac{1}{4}$	85 5/1...
Cert bij *Stieglitz* . . .	4	"	$85\frac{1}{4}$	
dito 5e Serie	5	"	$97\frac{1}{2}$	
dito 1855 6e Serie . .	5	"	$101\frac{1}{16}$	101 1/...
dito Adm. te Londen	$4\frac{1}{2}$	"	$98\frac{1}{4}$	
Inschrijv. in Assign. .	6	"	$65\frac{11}{16}$	
POLEN.				
Aand. 1835, fl. 500			$157\frac{1}{2}$	
Obligatiën	4	pCt.	$81\frac{1}{4}$	81 3/1...
OOSTENRIJK.				
Oblig. bij *Goll en C⁰.*	5	pCt.	$79\frac{3}{4}$	80
Oblig. Metaliek	5	pCt.	$77\frac{11}{16}$	77 3/...
Oblig. Rente Am.. . .	5	"	$87\frac{3}{16}$	87 1/...
dito dito Nat. 1854 . .	5	"	$77\frac{13}{16}$	77 1...
dito dito	$2\frac{1}{2}$	"	$39\frac{1}{16}$	39 1/...
AMERIKA.				
Ecuad. Oblig. 1855 . .	1	"	$14\frac{7}{8}$	15 1/...
Venez. Oblig. 6 pCt., nu	5	"	39	39 1/...
Grenada, Oblig. . . .	$3\frac{1}{4}$	"	$18\frac{1}{2}$	18 1...
Mexiko, Obl.	3	"	$18\frac{3}{8}$	
N.-Am. Illin. Obl. C. B.	7	"	$84\frac{1}{8}$	

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZO...

BIJVOEGSEL

BIJ DE UTRECHTSCHE COURANT VAN

ZATURDAG 6 November 1858, N°. 263.

Zitting van Donderdag 28 Okt.

Voorz. Mr. *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 25 leden.

Is ingekomen:

eene voordragt tot benoeming van de hulponderwijzers aan de openbare scholen, — ter sekretarie;

een rekwest van de bewoners van de Nieuwe Kade, met verzoek dat zij, even als andere deelen der stad, mogen begunstigd worden met eene behoorlijke bestrating, — ter sekretarie;

een adres van *v. Woerden* aan de Rijnkade, verzoekende den afkoop eener grondrente, — als voren.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over de begrooting, en wel Hoofdst. III afd. I art. 1. *Traktementen*

De komm. heeft voorgesteld eene vermindering van f 200.

De *Voorz.* zegt dat de voorgestelde vermindering in verband staat met eene vermindering, welke de komm. op het oog heeft bij eene definitieve vaststelling der traktementen.

De heer *Jongeneel* zegt, dat onder al de verminderingen, die de komm. voor de begrooting in haar rapport voordraagt, er geen is waar hij zich minder mede vereenigen kan dan die op de twee ambtenaren der komm. van fabriekage. De komm. van fabriekage heeft dit dan ook met weerzin vernomen, en meer dan eenig lid van den raad is hij toch bevoegd over de meerdere of mindere verdiensten dier ambtenaren te oordeelen, en wanneer hij aan den raad de verklaring gaarne aflegt, dat deze beide ambtenaren zich door ijver en pligtsbetrachting onderscheiden, dat meer dan 35 bestekken dit jaar door hen zijn gemaakt en uitbesteed, dat de werkzaamheden, die men hen oplegt, veel zijn vermeerderd, dan vraagt de komm. van fabriekage met vrijmoedigheid, waardoor de kleine verhooging op het traktement dier ambtenaren aan bedenking kan onderhevig zijn. Hij vraagt bovendien aan de komm. voor de begrooting, of er eene betrekking is, die aan zoovele verzoekingen is blootgesteld, en of het dan goed is zulke ambtenaren zoo karig te beloonen. Hoewel de vermindering, in het rapport voorgesteld, slechts f 100 bedraagt, zal de komm. van fabriekage hare stem hier niet aan geven.

De heer *Boer* wijst er op, dat op niets beknibbeld wordt, maar de komm. eenvoudig voorstelt, de traktementen te laten gelijk zij zijn. Hij wenscht, naar aanleiding van wat de vorige Spr. zegt, dat de verg. daarvan nota neme; hij laat voor het overige geheel in het midden wat die Spr. gemeend heeft, al lof der ambtenaren te mogen zeggen; hij zal zich daarover niet uitlaten, maar het is zeer zeker waar, wat nog versch in het geheugen ligt, dat die lof niet door al de leden der verg. gedeeld wordt, want dat een zeer geacht lid, de heer *Ackersdijck*, verklaard heeft, dat hij meent, dat hier slecht gebouwd wordt. Spr. laat die verklaring geheel voor rekening van dat lid, maar wil het alleen aanvoeren als een bewijs, dat buiten de komm. door leden van den raad verschillend over deze zaak geoordeeld wordt, en dat, waar dit het geval is, een minder hard oordeel over de voorstellen der komm. behoorde geveld te worden.

De heer *Schuurman* gelooft dat dien ambtenaren niet meer werk wordt opgedragen, dan wat hun behoort te worden opgedragen, en daartoe hebben zij tijds genoeg. Zoo lang de architekt en anderen niet voldoen aan hun reglement, en zich niet onthouden van het waarnemen van werk voor anderen, zoo lang zal Spr. geene verhooging toestemmen. Het is immers bekend, dat zij aan werk voor partikulieren veel tijds besteden, en dat is hun verboden.

Den *Voorz.* dunkt het, dat de voorstelling van den heer *Boer* niet geheel juist is. De zaak wordt geheel geprejudicieerd door het te nemen besluit, daar bij den raad aanhangig is een voorstel om meer uit te trekken. Neemt de raad dat nu bij de begrooting niet aan, dan moet men een lager bedrag uittrekken.

De heer *v. Dielen* meent te kunnen verzekeren dat de bedoelde ambtenaren op de wijze, waarop zij thans voor partikulieren werkzaam zijn, binnen de grenzen hunner instruktie blijven. Wat nu het voorstel der komm. betreft, om de bezoldiging van een architekt met f 100 te verminderen, dat grondt zich daarop, dat de architekt ook is belast met het toezigt op het gebouw voor kunsten en wetenschappen, waarvoor hij uit de fondsen van dat gebouw, de som van f 100 ontvangt. Spr. gelooft echter, dat men die niet hier in kompensatie kan brengen, alsof zij uit de stedelijke kas worden betaald; zoo lang het gebouw zijn eigen beheer heeft, heeft de raad er zich niet mede in te laten, welke som de direktie voor het toezigt toekent. Spr. gelooft dus, dat die grond voor de vermindering vervalt. Ook de reduktie op het traktement van den opzigter, gelooft Spr., dat zich niet laat verdedigen. Spr. is het zeer eens met den heer *Jongeneel*, dat de bezoldigingen der ambtenaren in dezen tak der administratie niet in verhouding staan tot hetgeen gegeven wordt in andere steden en bij partikuliere administratiën, zoodat Spr. veeleer zou kunnen besluiten om dit traktement te verhoogen, en er althans geen termen zouden zijn om het lager dan f 600 te stellen. De eerlijkheid dier menschen moet steeds boven alle verdenking staan, en het is dus van belang, hen in het redelijke te bezoldigen.

De heer *Pabst* zal stemmen tot verhooging der traktementen, niet omdat hij meent dat dit een middel zal moeten zijn om ambtenaren voor oneerlijkheid te bewaren. Als zij niet door andere beginselen er toe geleid worden om eerlijk te zijn, zal verhooging hen niet terug houden. Spr. stemt ook niet voor de verhooging omdat hij tevreden is over de diensten dier ambtenaren. Hij is geen lid der fabriekage en kan dus maar enkele zaken beoordeelen, en dan is hij het met de komm. eens in wat zij in haar rapport heeft uitgesproken. Het is toch waarheid dat bijv. de Wittevrouwenbrug f 4000 meer zal kosten dan de raad meende, toen ze de aanbesteding goedkeurde, omdat de bestrating niet in de opgaaf der kosten aan den raad voorkomt; een bewijs, dat die opgaaf onvolledig was; voorts had de oude brug een penant, en die was voorgeschreven af te breken. Spr. hoort evenwel, dat die niet is afgebroken, omdat men anders de brug niet soliede had kunnen maken, men heeft van den aannemer moeten afkoopen het behouden van dat penant. Het zal Spr. aangenaam zijn dat dit kan weêrsproken worden. Een ander voorbeeld: de raad of B. en W. koopen aan — Spr. prijst dat zeer — een huis op de van Wijkskade, om de school grootelijks te verbeteren, maar wat is nu het geval? dat de medewerking van *de Leur* moet ingeroepen worden, want heeft men die niet, dan zal men het terrein voor het doel niet kunnen gebruiken, omdat er een gang over loopt, welke men niet heeft ontdekt voor de koop was gesloten. Dit nu zijn slechts enkele feiten die Spr. ter oore zijn gekomen, en wat moet er dan niet kunnen worden aangewezen door mannen van het vak? Is dat niet het geval, Spr. zal zich er over verheugen. — Er is één persoon, in wiens traktement Spr. in vollen gemoede verhooging zal brengen, namelijk van den opzigter: hij is overkropt met werk, en wat is zijne belooning? f 520! Spr. begrijpt niet hoe die persoon daarvan kan bestaan. Maar ééne vraag wenschte Spr. aan den wethouder te doen, die verklaard heeft, dat die ambtenaren geen werk voor partikulieren verrigten, dan volgens hunne instruktie, nl. of hij daaronder ook begrijpt den opzigter? Spr. vraagt of het niet waar is, dat als een plan met teekeningen en bestekken moet worden ingeleverd, die teekeningen dikwerf worden gemaakt door dien opzigter? Is dat zoo, Spr. neemt het dien man niet kwalijk, want hij moet het stellig doen bij zijn gering traktement. Spr. prijst dus ten zeerste de verhooging die is voorgedragen. Hij zal verder gaan, en ook de verhooging voor den architekt goedkeuren, omdat hij gelooft, dat een architekt moet hebben eene onafhankelijke positie, en dan is f 1600 niet te veel. Spr. zal terugkomen op het gezegde van den Voorz., dat er een geest in den raad bestaat, die het moeijelijk maakt groote zaken tot stand te brengen, en dat al het grootere tot stand gebragt werd in vroegeren tijd. — Spr. prijst wat van vroegere dagen is; maar moet er toch op wijzen, dat in deze stad veel is tot stand gebragt onder de nieuwe orde van zaken, en daaraan heeft toch deze raad alleen meêgewerkt. De Voorz. vergeve het Spr. dus dat hij opkomt tegen dat onaangenaam verwijt. Er zou voor hem niets onaangenamer zijn dan te hebben meêgewerkt om den Burgemeester te ontmoedigen bij het tot stand brengen van iets goeds. — Spr. wenscht dus die ambtenaren te beloonen voor wat zij hebben helpen tot stand brengen; maar wat hij zou wenschen is, eene som uitgetrokken te zien ter beschikking der komm. van fabriekage, ten einde deze eene prijsvraag uitschrijve ter beantwoording der vraag: wat gedaan kan worden tot verfraaijing van de stad Utrecht? en dat zal dan eene schoone gelegenheid zijn, voor architekt en kameraar, om schoone plannen voor te leggen en te doen zwijgen die personen, welke zeggen, dat die ambtenaren zonder eenige aesthetische kennis bouwen en doen bouwen.

De *Voorz.* herinnert zich, niet gezegd te hebben dat in den laatsten tijd niets nuttigs is tot stand gebragt; hij zou het zeer verkeerd vinden als dergelijke uitdrukking hem ware ontvallen. Er is gesproken van groote uitgaven, vroeger in het belang der stad gedaan, en Spr heeft, sprekende van dergelijke groote uitgaven, bedoeld, dat men niet meer groote sommen gaf om in eens voor de daarstelling van groote zaken, als de kazernen, het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, enz. te gebruiken. Integendeel, er is veel goeds en nuttigs gesticht, en Spr. durft roemen op de rigting die hier heerscht, waar men door gemeen overleg veel nuttigs heeft tot stand gebragt. — Spr. bewijst alsnu uit de instruktiën, dat het den architekt en opzigter wel veroorloofd is onder zekere voorwaarden voor partikulieren werk te verrigten, doch niet het toezigt over het bouwen te houden. Voorts zegt Spr., dat de werkzaamheden wel degelijk zijn toegenomen, want niet alleen, dat toezigt moet gehouden worden over al de gebouwen, over het materieel en over al wat gebouwd wordt, maar de ambtenaren zijn ook belast met het onderzoek omtrent al wat partikulieren willen bouwen, en Spr. geeft zelfs reeds te kennen, dat, bij den lust die onder de burgerij tot bouwen steeds meer en meer zich vertoont, en bij de uitbreiding die men aan dat onderzoek wenscht te geven, het bestaande personeel ontoereikend zal zijn, en als men het oog vestigt op andere plaatsen, zal men zien, dat daarvoor speciale ambtenaren worden aangesteld. Rekent men dus dit alles te zamen, dan gelooft Spr., dat het personeel gering, de werkzaamheden vele, en de bezoldiging karig zijn. De reden, waarom het traktement van den opzigter tot nog toe zoo gering was, is dezelfde als gisteren omtrent de aanstelling van ambtenaren ontwikkeld is. Het is wenschelijk de personen, die men heeft aan de stad te attacheren, ook omdat in zoodanige betrekking eene naauwkeurige kennis der stad van groot belang is en men die niet dan na jaren ondervinding krijgt. Het is ook bij die traktementen niet genoeg in het oog gehouden, dat men dergelijke menschen in eene fatsoenlijke positie moet stellen; natuurlijk, de eerlijkheid komt voort uit andere beginselen, maar als zij bekrompen leven moeten is de verleiding toch grooter.

De heer *v. Dielen* heeft niet bedoeld, dat men die menschen eerlijk maakt door hun grooter traktement toe te kennen, maar dat men hen eerlijk moet houden en in zoodanige positie stellen, dat zij eenigermate onafhankelijk zijn. De Voorz. heeft reeds gewezen op het belang ook van plaatselijke kennis, en dan is het de vraag, of men geschikte personen wil behouden, of hen zien vertrekken, als hun van buiten de stad voordeeliger aanbiedingen worden gedaan. Omtrent het punt, door den heer *Pabst* aangevoerd, zegt Spr., dat tijdens het maken van het werk aan de Wittevrouwebrug eene verbetering is aangebragt, maar Spr. gelooft, dat men dit eer tot lof dan tot berisping der direktie moet aanvoeren. De berekening, die men daaromtrent gevolgd is, was zeer gemakkelijk; de aannemer had het regt op de steenen, die heeft hij niet gekregen, doch had daarvoor ook eenig minder werk.

De heer *Bosch* kan bij den uitbundigen lof door den heer *Jongeneel* aan de ambtenaren der fabriekage toegevoegd en bij diens fellen en aanhoudende bestrijding van het rapport der komm. niet zwijgen. De eerste opmerking die Spr. maakt is, dat het hem zeer verwonderd heeft, dat en het dagelijksch bestuur en de heer *Jongeneel* slechts voor twee ambtenaren van het gansche personeel der fabriekage vermeerdering van traktement wenschen, de tweede opmerking betreft den lof over diezelfde ambtenaren uitgesproken. Spr. zegt, dat hij op de verdiensten dezer geemploijeerden niets wil afdoen, maar dat hij in dien lof niet geheel deelt, voor zooverre die zich op de bestekken van stadswerken uitstrekt, immers het rapport der gemeenterekening over 1857 heeft het duidelijk doen uitkomen hoezeer b. v. het primitieve bestek van verbouwing der Nicolaischool door latere bestekken is aangevuld, en ook dit jaar leert, dat het bestek tot afbraak der Wittevrouwenpoort en opbouw der Wittevrouwenbrug evenzeer

onvolledig is, want daarin is evenmin de bestrating der nieuwe brug als de plaatsing van het uurwerk op het wacht- en kommiezenhuis begrepen, van welke beide posten de kosten ongeveer *f* 4000 zullen bedragen. Spr. hoopt dat bij volgende bestekken dergelijke teleurstellingen aan den raad zullen bespaard worden, en de bestekken alles mogen bevatten wat voor de uitvoering der nieuw te maken werken vereischt wordt. De begrootingskomm. wenscht echter niet, gelijk gezegd is, het traktement van den stads architekt met *f* 100 en van den opzigter der stads werken met *f* 80 te verminderen, maar wenscht in afwachting van de aanname der aanhangige voordragt tot organisatie der fabriekage, de traktementen te laten gelijk zij zijn. Spr. ziet ook het nut niet in, om op de bijlagen der begrooting deze verhooging te plaatsen, daar de traktementen niet bij bijlagen maar bij raadsbesluit geregeld worden, en derhalve noch het voorstel der komm. de titularissen kan schaden, noch de gedrukte bijlage hun kan bevoordeelen. Op de vraag van den heer *Jongeneel*, waarom de begrootingkomm. zich niet gewend heeft tot de komm. van fabriekage, doet Sp. eene andere vraag, namelijk waarom heeft de begrootingskomm. voor 1857 en 1858, waarvan de heer *Jongeneel* lid was, zich nooit gewend tot de komm. van financiën, waarvan Spr. lid is?

De heer *Bake* zegt, dat op zijn voorstel in de instruktiën is opgenomen, dat het verrigten van eenig werk voor partikulieren den ambtenaren niet ontzegd wordt. Spr. meende dat het hoogst moeijelijk was dat te vermijden en op den duur vol te houden, maar hij achtte het ook wenschelijk, want als men die menschen alleen laat onderhouden wat de stad opgebouwd heeft, dan raakt het schoonheidsgevoel uitgedoofd. Spr. is zelfs een van hen geweest, die den architekt iets hebben opgedragen. Het is dus juist in het voordeel der stad, dat die menschen zich oefenen. — Wat betreft de aanmerking van den heer *Pabst* omtrent de eerlijkheid, het is waar, dat de eerlijkheid niet het gevolg moet zijn van eene hooge bezoldiging, maar men moet niet alleen, gelijk de heer *v. Dielen* zegt, de menschen eerlijk houden, maar ook de eerlijken trachten te behouden. Spr. heeft met leedwezen gezien, dat de komm. het bedrag voor den opzigter heeft gewijzigd, maar ook met leedwezen, dat B. en W. slechts *f* 600 hebben voorgesteld. Spr. zal nu met die voordragt genoegen nemen, doch, als de verordening in behandeling komt, *f* 750 voorstellen. Wat betreft de bestrating der Wittevr. brug, die is, zegt Spr., niet vergeten, maar heeft men gemeend, dat niet moest worden aanbesteed, omdat dit een stadswerk is. Men had misschien beter gedaan, dit in den raad te zeggen, maar het is geen fout van de ambtenaren.

De heer *Schuurman* heeft niet gemeend, dat er geen genoegzame werkzaamheden aan de ambtenaren zijn opgedragen, maar op het aangevoerde door den heer *Jongeneel* over de uitmuntendheid der werken alhier, bij de te groote werkzaamheden aan die ambtenaren opgedragen, heeft Spr. gemeend te moeten opmerken, dat er nog ruimte van tijd genoeg overblijft, om zich met werken van anderen bezig te houden. De heer *Bake* heeft gezegd, dat in de verordening met een bijzonder doel was opgenomen, dat de ambtenaren voor partikulieren bestekken mogen maken, maar Spr. vraagt of het uitvloeisel daarvan niet zijn moet, dat zij ook het verder toezigt houden. Het is niet alleen in deze stad dat zulks geschiedt, maar op plaatsen verre van hier verwijderd; de heer *Bake* zal het kunnen bevestigen. Dat toch is verboden, en te regt, want dat kost tijd, welke moet onttrokken worden aan het toezigt over de zaken van de stad.

De heer *Pabst* gelooft, dat wat de heer *Bake* omtrent de opwekking van het schoonheidsgevoel zegt, juist is; maar Spr. stelt, dat juist het geringe traktement die menschen er toe brengt om zaken te doen, welke het schoonheidsgevoel niet opwekken, maar verdooven, daar het toch niet in de bedoeling van den heer *Bake* kan gelegen zijn, dat, gelijk nu geschiedt, dat werk voor partikulieren zou bestaan in het maken of nazien van teekeningen die moeten worden ingeleverd bij verzoeken van den raad te doen. — Wat betreft de noodbrug aan de Wittevr. poort, vraagt Spr. of daaromtrent niet het een en ander is voorgevallen, waaruit duidelijk blijkt, dat die nu beter gemaakt is, dan in het bestek was voorgesteld. Spr. geeft ten slotte den heer *Bake* in overweging, om reeds nu zijn voorstel te doen.

De heer *Boer* zegt, dat juist met het oog op die aanstaande regeling, waarbij men nu reeds hoort, dat weêr voorstellen tot verhooging zullen worden gedaan, de komm. heeft voorgesteld, de zaak te laten gelijk zij is.

Het voorstel der komm. alsnu in stemming gebragt, wordt verworpen met 15 stemmen tegen die der HH. *Boer*, *Bosch*, *Schuurman*, *v. Veersen*, *de Graaf*, *de Muralt*, *v. Hengelaar* en *Ram*, en het art. met het volgende onveranderd aangenomen.

Afd. II. art. 1. *Kosten van aanleg en onderhoud van straten, wegen en pleinen, als:* a. *binnen de gemeente f* 18,000, b. *buiten de gemeente f* 4000 te zamen . . . . *f* 22.000.

Door de komm. is op litt. *a.* eene vermindering voorgedragen van *f* 2000.

De heer *Jongeneel* zegt, dat hij nu de bedenking van den heer *Bosch* zal trachten op te helderen, alsof zijne zienswijze in het rapport der komm. van de begrooting in 1856 geheel verschilde van hetgeen thans door hem verdedigd wordt. Wanneer dit zoo ware, zegt Spr., zouden de omstandigheden dit nog kunnen wettigen, maar hij moet deze bedenking geheel van zich afweren. Door hem zijn in 1856, verminderingen op de posten van fabriekage voorgedragen, doch altijd na gehoord en beraadslaagd te hebben met de komm. van fabriekage en den kameraar en na gemeenschappelijk overleg; dit is de weg die eene komm. van de begrooting volgen moet om met grond voorgestelde verminderingen te kunnen verdedigen. Maar nu vraagt hij aan den heer *Bosch*: met wien heeft uwe komm. thans geraadpleegd? immers noch met het bestuur, noch met de komm. van fabriekage of den kameraar, en van deze zijde beschouwd, heeft de komm. haar standpunt niet begrepen. Het is er echter zoo verre af dat bij de komm. van fabriekage of bij Spr. eenige grond van oppositie zoude bestaan, dat hij thans met genoegen aan de komm. voor de begrooting kan mededeelen, dat heden morgen door de komm. van fabriekage is geraadpleegd na gehoord te hebben den kameraar, in hoeverre sommige posten der fabriekage nog voor vermindering zouden vatbaar zijn, en als slotsom harer overwegingen vrijheid heeft gevonden den post der bestrating met *f* 2000 te verminderen. Spr. wenscht het evenwel slechts geheel beschouwd te hebben als een bewijs, dat men zooveel mogelijk wil toegeven, want hij blijft beweren, dat *f* 18000 geene te hooge som voor de bestrating is. Wil men zich er van overtuigen, dan noodigt Spr. den raad uit om den Springweg, Zuilenstraat, Voorstraat, Oude Gracht, de achterbuurten en buitenwijken in oogenschouw te nemen, en men zal opmerken, hoeveel onze bestrating bij vele steden in ons land ten achteren is, en bij dit alles durft Spr. beweren, dat geene uitgaaf de waarde der eigendommen zoo doet stijgen als eene goede bestrating, en het geld, dat men daarvoor aan de burgerij vraagt, met meer woeker wordt teruggegeven.

De *Voorz.* wijst er op dat gedurig klagten komen over de bestrating, en aanvragen om bestrating daar waar die nog niet is, en dat de som door den kameraar voorgedragen hooger was dan door B. en W. is uitgetrokken, zoodat die ambtenaar om later van alle verantwoording in deze ontheven te zijn, speciaal verzocht heeft, dat dit in de mem. v. toel. wierd uitgedrukt. Spr. gelooft niet dat men bij de uitbreiding der bevolking en den lust in alle plaatsen om de bestrating te verbeteren, zich moet voorstellen iets goeds te bereiken door weinig te geven.

De heer *Ackersdijck* is van oordeel, dat men voor de bestrating veel te weinig doet. Zij vereischt niet bloot onderhoud maar verbetering. Nu is men juist in een tijd van overgang; men is begonnen het slecht plaveisel te vervangen door goede vierkante steenen. Dit vindt algemeene goedkeuring; en inderdaad, is die bestrating zoo als voor eene stad als Utrecht past. Zal men nu die verbetering staken om eene kleine som uit te sparen. Spr. gelooft, dat men de belangen der ingezetenen zoodoende zeer slecht behartigt. Onze stad verkeert nu in een voorspoedigen toestand, de belastingen zijn niet overdreven, en men is dus in de gelegenheid eenig geld tot verbetering der bestrating aan te wenden. Spr. gelooft, dat als men de burgerij van eenig inzigt vroeg: wat zij meer verlangde de vermindering der belasting met eenige centen, of eene goede bestrating? het antwoord niet anders zou kunnen zijn dan dat men aan het laatste de voorkeur gaf. Het is juist eene der uitgaven waarvan elkeen de nuttige aanwending kan gadeslaan, en waarvan allen zonder onderscheid genot hebben.

De heer *Boer* zegt dat de komm. bij haar voorstel niet zoo ondoordacht te werk is gegaan om alleen maar te zien hoe zij het best eene kleine som zou uittrekken. Het is, zegt Spr., bij het begrooten van een post altijd een zeer moeijelijke vraag, wat er voor moet worden uitgetrokken? Men dient te raadplegen de bestaande behoefte, en de geschiedenis van dien post over vroegere jaren, maar niet wat men wenschelijk zou rekenen. Als men het wenschelijke daarbij alleen in aanmerking nam, zoude men b. v. al de straten met groote nieuwe keijen kunnen willen voorzien en daarvoor wel een post van *f* 30000 mogen uittrekken. Maar wat heeft nu de geschiedenis van dezen post geleerd? Voor beide de onderdeelen van den thans sub *a* en *b* behandelde post werd op de begrooting voor 1854 uitgetrokken *f* 13,700; op die voor 1855 *f* 15,200; op die voor 1856 even als in 1857 *f* 18,400, op die voor 1858 *f* 20,000 en nu voor 1859 *f* 22,000, terwijl in de primitieve begrooting van den stedelijken kameraar aan de komm. van fabriekage voorgedragen werd de som van *f* 26,000. Dat was dus in vijf jaren eene verdubbeling der uitgaaf op dat ééne onderwerp. De komm. van fabriekage heeft gemeend *f* 4,000 minder te moeten uittrekken; zij heeft in de toelichtende memorie der begrooting daarvoor geen enkele reden gegeven, ook niet waarom zij den post toch nog hooger stelt dan het vorige jaar; de kameraar heeft voor zijne verhooging ook geen reden gegeven. De komm. heeft dus, met het oog op al die cijfers en op wat vroeger gebeurd was, gemeend eene vermindering te moeten voorstellen van *f* 3,000 en is dus gekomen tot *f* 19,000. Dit nu is nog *f* 2,000 hooger dan gemiddeld in de laatste vier jaren het geval is geweest, en Spr. kan wijzen op het verslag der komm. voor de begrooting van 1855, aan te toonen, dat men ook toen geheel uitge[illegible] is van de berekening van een gemiddeld cijfer o[illegible] vier jaren. De heer *Jongeneel* heeft toen zelf het [illegible] ginsel voorgestaan en ten sterkste verdedigd, [illegible] hij thans bestrijdt. Vraagt men nu nog of [illegible] cijfer wel hoog genoeg is, dan komt men weder [illegible] de moeijelijke kwestie van hetgeen men als we[illegible] schelijk beschouwt, die al de onderwerpen der [illegible] grooting beheerscht. Spr. gelooft, met het oog [illegible] wat vroeger geschiedde, dat het cijfer ruim [illegible] doende is om de zaak in behoorlijke orde te h[illegible] den en verbetering aan te brengen. Hij bewe[illegible] dat men vooringenomen zou handelen, door te [illegible] gen, dat de bestrating hier in den laatsten tijd niet [illegible] verbeterd is, en hij durft verzekeren, dat zij hier [illegible] beter is dan in sommige groote steden van het bin[illegible] land, waar groote sommen er voor besteed worden, [illegible] staan van het buitenland, waar daarin dikwerf [illegible] slecht voorzien wordt. Men zou daaraan nog [illegible] geld willen uitgeven, maar dan vraagt Spr. met [illegible] heer *Jongeneel*, waar dan de grens is, als [illegible] alleen het wenschelijke tot maatstaf neemt? D[illegible] een geheel onbestemd denkbeeld, dat Spr. niet in[illegible] dat ooit grondslag voor eene begrooting kan wo[illegible]

De *Voorz.* zegt, dat men zich vroeger bij [illegible] uitgaven binnen de grens der bestaande [illegible] ting bepaalde. Nu echter wordt het geheele [illegible] sel gebaseerd op eene verminderde belasting, [illegible] men wil invoeren. Nu vraagt Spr. of, als [illegible] het oogenblik geene buitengewone zaken zijn te [illegible] het B. en W. kwalijk te nemen is, dat zij [illegible] middelweg nemen tusschen wat de kameraar [illegible] langt, om een nog grooteren post uit te trekken [illegible] eene kleine verhooging bij het vorige jaar, ten [illegible] met overleg nog eenige verbetering te kunnen [illegible] brengen. Zoo zij op al dergelijke voordragten [illegible] partieële verbetering schipbreuk lijdt, is dat [illegible] kelijk ontmoedigend, en het publiek zou, uit de [illegible] kussiën hier gevoerd, waarlijk tot de meening [illegible] men alsof B. en W., om het zoo te noemen, [illegible] maar inhakken.

De heer *v. Dielen* gelooft niet, dat Utrecht [illegible] de bestrating aangaat de vergelijking kan door[illegible] met andere steden. Er is echter een punt, wa[illegible] trent Spr. met den heer *Boer* kan instemmen, [illegible] men nl., moet zien op de behoefte, en past m[illegible] hier toe, dan is er alle grond om het cijfer, [illegible] B. en W. voorgesteld, aan te nemen. Het te[illegible] op de uitgaven van vorige jaren op dien post [illegible] dunkt Spr., niet geheel als leiddraad dienen, [illegible] men moet niet vergeten, dat men thans gebruik [illegible] van andere soorten steenen, die duurder maa[illegible] eindig duurzamer zijn. Men heeft hier nog [illegible] bestratingen van slechte steenen, en Spr. [illegible] dat, als men vroeger betere had gebezigd, [illegible] misschien nu met mindere uitgaven zou [illegible] volstaan.

De heer *Ackersdijck* moet opkomen tegen [illegible] waarop de heer *Boer* de zaak voorstelt. De [illegible] rische herinneringen keert Spr. om, en hij [illegible] zijn ten achter gebleven, door dat wij zoo [illegible] aan de bestrating besteed hebben. Er zijn [illegible] gebreken te herstellen en men behoort de [illegible] algemeene verbetering, die begonnen is, [illegible] voeren. Als de financiën het toelaten en [illegible] andere meer dringende uitgaven te doen zijn, [illegible] men het geld besteden voor gewigtige verbete[illegible] en daaronder vindt Spr. dat de bestrating beho[illegible] Die is inderdaad ten achteren, zij moet niet [illegible] beter worden maar ook uitgestrekt tot die [illegible] welke er nog niet van voorzien zijn. Eene [illegible] bestrating acht Spr. eene der beste verfraai[illegible] eener stad. Buitengewone werken worden voo[illegible] volgend jaar niet voorgesteld, en men verne[illegible] tot nog toe zoo weinig voor de bestrating [illegible] is. Er is dus veel aanleiding, om juist [illegible] wat meer te bestemmen; het is eene uitg[illegible] gewis allen zullen goedkeuren.

De heer *Trip* is het met den vorigen Spr. [illegible] men eens, dat niets beter tot verfraaijing [illegible] bijdraagt, dan eene goede bestrating. Men [illegible] nu tot eene goede steensoort gekomen, maa[illegible] geeft toch in overweging, dat zij bij aanbe[illegible] tot minderen prijs te leggen zoude zijn, en [illegible] zou daarom in overweging geven, de straten [illegible] aan te besteden. Spr. gelooft, dat het cijfer [illegible] hoog is, vooral ook met de bestrating in de [illegible] wijken. De steenen merkt Spr. aan, kan men [illegible] jaar goedkooper uit België krijgen dan vroeger.

De *Voorz.* zegt dat juist dit laatste een [illegible] argument zou zijn om den post niet te vermin[illegible]

De heer *Pabst* zegt dat zoolang hij alleen de [illegible] v. toel. had gelezen, hem het licht ontbrak, [illegible] cijfer te kunnen beoordeelen; in dien stand de[illegible] moet men een normaal cijfer aannemen, ge[illegible] komm. gedaan heeft. Spr heeft echter op het [illegible] blik inzage gekregen van de gedetailleerde ra[illegible] hoe het bestuur gekomen is tot de gevraagde [illegible] die hij nu niet te hoog bevindt. Men wil nl. [illegible] nieuwe keijen aankoopen; 100000 keijen met [illegible] beteekent niet veel voor eene stad als Utrecht [illegible] 30 in de □ el; *f* 2200 voor nieuwe hardst[illegible] boorden, — ook dat is niet te veel, voor[illegible] men de verfraaijing en de meerdere soliditeit [illegible] aanmerking neemt, hierdoor te weeg gebragt [illegible] *f* 200 zand, *f* 3000 bestraten, *f* 2000 klinkers, *f* 300 [illegible] mede niet veel bij de duurte der steenen;

leggen van klinkers; 400 zand; f 1200 vervoer; — dit aanbesteed zijnde kan niet lager; f 600 als er veel sneeuw valt; f 120 voor balies. — Spr. wenscht dat dit kon gebragt worden op f 800; f 200 voor slagboomen, en nog f 200, en zoo komt men tot het cijfer, waarop Spr. meent dat niet moet worden beknibbeld.

De heer *Schuurman* zegt, indien dat bewijs leveren is, de heer *Pabst* al zeer spoedig is tevreden te stellen. De komm. heeft de zaak wel onderzocht. In 1854 werd door het dagelijksch bestuur gezegd, dat de ondervinding heeft geleerd dat er jaarlijks ongeveer f 12000 noodig is om de straten en wegen in redelijken staat te onderhouden; het volgend jaar werd door de begrootingskomm., waarin ook de heer Bake zitting had, daarop gewezen en hetzelfde cijfer behouden. Gaarne wil de komm. aannemen dat de prijzen der steenen en de arbeidsloonen hooger zijn, maar tusschen f 12000 en het door de komm. voorgestelde cijfer van f 19000 is toch een aanmerkelijk verschil. In 1854 is buitengewoon voorgesteld *en toegestaan* — Spr. drukt daarop, omdat de Voorz. gezegd heeft huiverig te zijn om iets voor te stellen — f 5000 voor de keijenbestrating langs de Katharijne en Nieuwe Kade, dat werk is nogtans niet geschied, en Spr. zou, met het oog daarop, wederkeerig moeten vragen of de raad niet huiverig zou moeten zijn om gelden toe te staan? De Voorz. vergeve hem deze opmerking, maar ook Spr. is even als de Voorz gewoon zijne meeningen rond te uiten.

De heer *Karsten* doet opmerken, dat na herstellingen aan kluizen, de straat zoo gerepareerd wordt, dat zij soms langen tijd nog eene ongelijke oppervlakte vormt en op sommige plaatsen vol kuilen en gaten is, waarin bij regen het water blijft staan en men 's avonds gevaar loopt te struikelen. Ook met het oog op voorziening in deze, geeft Spr. in overweging, den post niet te verminderen.

De Voorz. meent dat die klagt altijd zal blijven bestaan, doordien de aangevulde gaten na eenigen tijd steeds bijzakken; en dit is juist de reden dat hier ter stede zoo dikwijls de bestrating opgenomen en gelijk gemaakt moet worden.

De heer *van Schermbeek* vestigt de aandacht van het dagelijksch bestuur op den stand van het Vreeburg, die veel te wenschen overlaat. Spr. denkt niet eens aan de bestrating, maar bedoelt de beplanting, die naar zijn inzien onregelmatig, onvolkomen en onmogelijk te noemen is. Hier en daar zijn boomen uit de rei van beplanting verdwenen, anderen geknokt of ellendig gesnoeid — het geheel levert geen zamenhang, geen plan, geen schoon gezigt op. — Hij zou verlangen een geregeld geplante rij van frische en schoone boomen, hetgeen niet veel kosten zoude en aan het plein, het eerste dat den vreemdeling, bij het binnentreden der stad, in het oog valt, een sierlijk en lieflijk aanzien en aan het marktveld eene aangename belommering zoude verschaffen.

De Voorz. kan zich daarmede zeer goed vereenigen, maar gelooft, dat over het geheel eene grootere verbetering zou moeten plaats hebben. Aan den eenen kant moest nu de geheele bestrating worden opgenomen en breeder gemaakt, en het andere gedeelte dat tot veemarkt dient, zou moeten worden bestraat. Spr. gelooft, dat men zich niet moet vleijen, dat al de uitgaven dit jaar kunnen geschieden; wat de beplanting betreft, Spr. zal dit gaarne in overweging nemen.

Wordt alsnu met 16 tegen 9 stemmen besloten den post sub *a* niet te verminderen. Voor hebben gestemd de heeren *v. Boetzelaer, v. Hengelaar, Bosch, Schuurman, Boer, Visscher, Bake, v. Veersen* en *Jongeneel*.

Art. 1 *b*. Door de komm. is voorgesteld dezen post met f 1000 te verminderen.

De heer *Jongeneel* kan zijne verwondering niet genoeg uitdrukken, wanneer hij de geschiedenis van dezen post in verband brengt met het rapport van de komm. Het rapport deelt aan den raad mede, dat deze weg voor f 1895 is uitbesteed, met uitzondering der tolhuizen en schoeijingen, dat de som van f 4000 evenwel veel te hoog is en door de komm. wordt verminderd tot f 3000, en daarbij het bestuur aanraadt dezen weg publiek te besteden. Spr. moet op nieuw vragen: uit welke bronnen heeft de komm. dan toch geput? deze weg wordt immers publiek uitbesteed en is in 1857 voor f 3447, en in 1858 voor f 3724 in onderhoud aangenomen. Nu is door het bestuur voorgedragen f 4000, omdat in het volgende jaar eene schoeijing aan de Vaart moet vernieuwd worden, welke op f 600 wordt geraamd. De komm. van fabriekage zal aan elke vermindering, welke te verdedigen is, gaarne hare stem geven, doch boven alles verlangt zij goede gronden.

De heer *Bosch* zegt, dat de komm. van het denkbeeld is uitgegaan, dat het onderhoud van den weg van Utrecht naar Vreeswijk niet was aanbesteed, en dat zij tot dat gevoelen geleid is, omdat de memorie van toelichting van geen aanbesteding gewaagt zoo als deze anders plagt te doen, de gedetailleerde becijfering van den kameraar geen andere opvatting toelaat, en de komm. niet kon vermoeden, dat de aanbesteding slechts voor één, in stede van drie jaar, zoo als gebruikelijk was, geschiede.

De Voorz. zegt dat de pacht juist dit jaar eindigt en gelooft niet, dat het goedkooper zal worden uitbesteed.

De komm. verklarende haar voorstel in te trekken, wordt ook art. *b* aangenomen.

Art. 2. *Kosten van aanleg en onderhoud van grachten, vaarten, bruggen, schoeijingen, trappen, steigers en jaagpaden.* . . . . f 22,000

De komm. heeft hierop eene vermindering van f 2,000 voorgesteld.

De heer *Jongeneel* zegt, dat de komm. van fabriekage op dezen post geene vermindering kan toestaan. Zij heeft op den post der bestrating meer toegegeven dan de raad heeft goedgekeurd, doch de post van bruggen, schoeijingen enz. is van eenen geheel anderen aard, door een slecht onderhoud worden de bezittingen en het leven van meer dan een' burger in de waagschaal gesteld. Bovendien is deze post niet te hoog door het bestuur geraamd, wanneer men toch nagaat dat aan vernieuwingen in het volgende jaar f 2400 voor bruggen en f 1500 voor schoeijingen moet worden uitgegeven, is dan f 6000 voor het geheele onderhoud van alle bruggen, schoeijingen, trappen en steigers zoo hoog dat de komm. voor de begrooting vermeent dezelve met f 2000— te kunnen verminderen? Spr. zoude met meer vertrouwen een hooger cijfer verdedigen en vindt tot vermindering niet den minsten grond.

De heer *Pabst* zegt, dat onder de jaagpaden, door de stad onderhouden, ook behoort dat van Utrecht langs den Krommen Rijn. Dit pad nu brengt op f 242, maar daarvan moet de stad betalen f 156 aan den ontvanger, om dus f 86 te verkrijgen, betalen de ingezetenen f 242. Spr. is van meening dat men dit wel kon laten varen.

De *Voorz.* deelt die zienswijze niet; al bragt het pad niets op en moest men nog geld toegeven, zou het eene wenschelijke zaak zijn het te onderhouden. Daarenboven, Spr. weet niet of men het wel zou kunnen abandonneren.

De heer *Pabst* wenscht dat ook niet, maar dat de betaling van het jaagpadgeld aan den Krommen Rijn zal worden afgeschaft.

De *Voorz.* zal dit gaarne in overweging nemen.

De heer *Boer* wenschte de leden te verwijzen naar datgeen, wat zeer uitvoerig in het rapport is gezegd. De komm. heeft bevonden, dat die post doorgaans aan gewone uitgaven in de laatste jaren ongeveer f 5 à f 6000 heeft bedragen; maar dat als er buitengewone werken waren, hij altijd verhoogd is geworden. Nu is in 1856 uitgegeven f 9915; maar daaronder waren f 3384 voor de brug aan de Driesprong; in 1857 f 9000, toen is slechts uitgegeven f 7812, waaronder nog f 3400 voor het leggen van de Knollenbrug; in 1858, f 16000, waaronder f 10000 voor de nieuwe brug buiten de Waard. Nu heeft de komm. volstrekt geene aanleiding gehad om te gelooven, dat buitengewone zaken zouden ondernomen worden, daar in de memorie van toelichting niets hiervan blijkt, en zij heeft dus, den middelweg tusschen het gemiddeld cijfer van f 6000 en het geraamde van f 10000 kiezende, gemeend f 8000 te moeten voordragen. Spr. durft nogmaals gerust vragen, of dat zoo ondoordacht is en den naam van beknibbelen verdient?

Met 21 tegen 5 stemmen wordt alsnu het art. onveranderd aangenomen. Voor de vermindering hebben gestemd, de HH. *Bosch, Boer, Schuurman, v. Veersen* en *v. Hengelaar.*

Art. 3. *Idem van veren, schuiten, ponten enz.* f 500.

Hierop is door de komm. eene vermindering van f 100 voorgesteld.

De heer *Pabst* vraagt waaraan dit moet besteed worden en of er ook onder is vernieuwing aan het stadsjagt?

De heer *Jongeneel* zegt dat de komm. van fabriekage de vermindering op dezen post voorgesteld zal goedkeuren. De vernieuwing van het jagt, zegt Spr., is niet onder den post begrepen.

De heer *Bosch* zegt, dat de komm. deze vermindering van f 100 voordraagt, omdat geen reden is opgegeven, waarom dit art. f 100 hooger geraamd wordt, dan het verleden jaar is uitgetrokken.

De *Voorz.* zegt dat men zich geregeld heeft naar de opgave van den kameraar.

Met 17 stemmen, tegen die der HH. *Ackersdijck, Bake, de Jong, v. Dielen, v. Boetzelaer, v. Cleeff, v. Hoytema, v. Stirum* en den Voorz., wordt het art. met de vermindering aangenomen.

Art. 4. *Idem van pompen, zinkgaten en overdekte kanalen of riolen* . . . . f 5000.

Door de komm. is hierop eene vermindering van f 800 voorgesteld.

De heer *Jongeneel* zegt dat de komm. van fabriekage dezen post voor geene vermindering vatbaar houdt. Hij moet den raad opmerken dat f 2000— is gesteld voor nieuwe riolen en f 1000— voor kanalen van de straten of grachten tot in het water, zoodat men met f 2000— alle surveillance en onderhoud moet goed maken.

De *Voorz.* zegt dat bij de behandeling dezer begrooting denkbeelden zijn geopperd tot verbetering, en dat als men nu de som zoo matig stelt, dat alleen kan gedaan worden wat men voorziet, dat zal moeten geschieden, men dan onmogelijk, zelfs bij wijze van proefneming, iets kan doen. Gaat men voort zoo te handelen, dan, moet Spr. zeggen; is het eene armoedige begrooting.

De heer *Bosch* zegt, dat hoezeer hij niet twijfelt aan de afstemming van het voorstel der komm., hij de vergadering opmerkzaam wil maken, dat de komm. het cijfer der vorige begrooting heeft overgenomen, en dat naar zijn oordeel de vermindering zeer goed kan aangenomen worden, omdat onder de voorgestelde werkzaamheden een post van f 2000 voorkomt voor te stellen vergoedingen aan partikuliere personen bij het leggen van overdekte riolen en slobben op bijzondere erven, welke som van f 2000 evenzeer voorkomt op de begrooting van 1857 en 1858, terwijl de gemeenterekening van 1857 geleerd heeft, dat naauwelijks een f 30 tot dat einde is besteed.

De *Voorz.* zegt, tot toelichting, dat die gelden niet bestemd zijn om voor wie zulks maar verlangt de riolen te herstellen op partikuliere erven, maar om, daar al meer en meer de lust gevoeld wordt, ook bij partikulieren, om dat te doen, uit dien post daartoe meê te werken. Wanneer men nu geen enkel gunstig akkoord kon treffen en de partikulieren hunne riolen niet wilden verbeteren, gelooft Spr., dat de geheele post niet gebruikt kon worden.

Het artikel wordt alsnu onveranderd aangenomen met 21 stemmen tegen die der HH. *v. Veersen, Bosch, Boer, Schuurman* en *de Graaf.*

Art. 5. *Idem van sluizen en andere waterkeerende werken, als: a. binnen de gemeente* f 1650. *b. buiten de gemeente* . . . . f 3350

De heer *Pabst* neemt deze gelegenheid waar, om wederom met allen mogelijken ernst er op aan te dringen, de ontvangst der sluisgelden te Vreeswijk aan te besteden. Hij zegt in staat te zijn, door stellige berigten van gegoede ingezetenen aan de Vaart, aan te toonen, dat deze bereid zijn aan de stad te geven de tegenwoordige opbrengst, en de stad te ontheffen 1°. van het traktement van den sluiswachter, 2°. van dat der knechts, 3°. van het onderhoud der woning die dan kan verhuurd worden, alles te zamen een voordeel van plus minus f 1200. Hoe het zij, Spr. verzoekt dat een onderzoek worde gedaan omtrent de gedragingen van den sluiswachter te Vreeswijk, omtrent welken persoon hem vele klagten ter oore zijn gekomen.

De *Voorz.* zegt, dat voor zoover hem bekend is, geen bepaalde klagten zijn ingekomen. Spr gelooft eer dat hier jaloezie in het spel is; evenwel, hij zal er onderzoek naar doen.

Het artikel wordt alsnu onveranderd goedgekeurd.

Art. 6. *Kosten van aanleg en onderhoud van wandelplaatsen en plantsoen.* . . . . . f 4400.

De heer *van Schermbeek* zegt, dat als hij de singels beschouwt en nagaat, hij dan onze olmboomen een plaats zou toekennen in de lanen van Hamptoncourt, en ons plantsoen niet misplaatst zou vinden in de parken van Versailles of Marly. — Hij zegent dus den bodem, die zulk eene vegetatie voortbrengt en huldigt den genialen geest van den man die ze heeft aangelegd. — Maar juist omdat de wandelingen zoo schoon zijn, wenscht Spr. ze zóó te behouden. Er bestaat zegt Spr. een algemeen verband in den aanleg, ieder perk is met een doel, iedere beplanting met overleg en iedere verrassing in gezigten en schakeering, naar genialische plannen daargesteld. Het doet hem dus leed, op te merken, dat op sommige punten en op sommige plaatsen dat primitieve plan wordt verbroken of verminkt. — Over het algemeen, zegt Spr., is het onderhoud der boomen en de besnoeijing van het plantsoen en de perken voortreffelijk; maar op enkele plaatsen heeft eene vermetele hand het snoeimes schendend durven gebruiken. Spr. wijst op de perken, die aan de singels tusschen de Wittevrouwen- en Malie-barrières, en meer bepaald nog op die tusschen de Malie- en Tolsteeg-barrières gelegen zijn. Daar heeft men in de perken die het gezigt op het plantsoen binnen de barrières, of omgekeerd van het plantsoen op de singels afwisselend nu en dan onderscheppen moeten, bedorven, verminkt en verdund, door reeds bejaarde boomstammen tot op een halven voet van den grond af te hakken; en dat waarom? welke eene waarde heeft dat hout? bakhout leveren de boomen op zulk eene wijze, op dien leeftijd geknot, niet meer op, ware het om lucht te geven dan hadden de boomen met wortel en al gerooid moeten worden, want die wortels en die afgeknotte stammen leveren geen sieraad meer op en ontnemen nog de goede teelaarde aan den grond. Heden morgen nog heeft Spr. langs het perk rijdende op den singel, tegenover het Wapen van Bemmel gelegen, zeven of acht zulke geknotte stammen geteld, die thans in dat perk evenveel sieraad aanbrengen, als skeletten uit een anatomisch museum in eene balzaal gebragt zouden doen. Hij beveelt met nadruk het dagelijksch bestuur aan, den persoon met het toezigt hierover belast, daarop oplettend te maken; te meer daar men ook heeft kunnen goedvinden, verleden jaar het schoone perk met opgaande stammen van eiken, acacia's en esschen stammen, zeker 15 of 16 jaren oud, en gelegen op de Noordkade aan den muur der tuinen van het Begijnenbolwerk, meedogenloos af te kappen; waardoor dat schoone perk, hetgeen voor de bewoners der N. kade zulk een lieflijk gezigts-punt opleverde, thans tot een akelig en kwijnend kreupelhout, doelloos, is teruggebragt, kwijnend, herhaalt Spr., omdat de stammen te oud waren voor de afknotting en omdat het uitloopen uit de wortelen en zijloten der stammen belet wordt, dewijl door de jongens die daar spelen, of geiten laten grazen, de loten vertrapt, of afgevreten worden. — Zie daar het lot van een sierlijk en met moeite opgekweekt houtgewas, 't geen op die kade, tusschen de steenen, gebouwen en

muren lag als eene oase in de woestijn. — Spr. vertrouwt, deze op- en aanmerkingen makende, het dagelijksch bestuur geen ondienst gedaan te hebben.

De *Voorz.* zegt, dat, schoon hij dien niet heeft, hij toch met veel genoegen de wandelingen ziet, die zoo zijn, dat zelfs vreemdelingen den aanlegger hebben uitgenoodigd, buitenslands te komen, om ook daar zulke wandelingen aan te leggen. Spr. is het volkomen eens met hetgeen de heer *v. Schermbeek* zegt, dat men geen schendende hand moet slaan aan hetgeen het algemeen denkbeeld is geweest van dien aanleg. Spr. kan echter de verzekering geven, dat wat het hakken betreft, dit nooit geschiedt, dan met overleg met den aanlegger, die de vakken aanwijst, welke hij hakbaar oordeelt. Het is mogelijk evenwel, dat Spr., om genoegen te geven aan verschillende begrippen, hem heeft uitgenoodigd, hier en daar het hakmes in ruime mate te gebruiken, daar men beweerde, dat de boomen aan den achterkant dikwijls het doorstroomen der lucht te zeer belemmerden.

De heer *van Schermbeek* antwoordt, dat er volstrekt geen sprake is geweest van het wegsnoeijen van takken, hetgeen dikwijls eene vereischte is om de boomen goed of regelmatig te doen opgroeijen, daarenboven, takken weggesnoeid groeijen weêr aan, want natuur hergeeft, hergeeft zóólang zij kan. Als men bij een dier de haren of nagels afsnijdt, groeijen die weêr aan, maar geene ledematen die afgehouwen zijn. Spr. heeft hier gesproken van afgehouwen boomstammen in de perken op het Singel; hier kan dus ook niet het wegsnoeijen van takken, om woningen lucht te geven, worden bijgebragt, om de eenvoudige reden dat hier geene woningen staan. Spr. zegt, wanneer men de zaak nagaat, dat het dan onmogelijk is, dat de gedachte verminking naar den wil des Voorzitters zoude zijn geschied.

De *Voorz.* geeft de verzekering, dat hij het in beginsel met den vorigen Spr. eens is.

De heer *van Schermbeek* vraagt of het niet zonder de voorkennis van den Voorzitter is, dat de verminking van het schoone perk op de Noordkade heeft plaats gehad?

De *Voorz.* zegt dat dit wel mogelijk is, omdat welligt de eigenaars der belendende percelen bezwaar hadden dat die boomen te hoog opgroeiden.

Het art. wordt met het volgende zonder omvraag goedgekeurd.

Art. 8. ***Idem van klokken, uur- en speelwerken en kosten van vlaggen*** . . . . *f* 400

De komm. stelt voor dezen post tot *f* 4000 te verhoogen.

De heer *Pabst* vraagt of de post van *f* 3600 op de vorige begrooting is uitgetrokken.

De *Voorz.* antwoordt, dat die was uitgetrokken op eene begrooting die geëindigd is.

De heer *Pabst* is van oordeel, dat het voorstel der komm. zeer rationeel is; iets anders ware het als het een werk betrof, dat nog niet tot een resultaat gebragt is; nu echter behoort de som op de begrooting.

Met algemeene stemmen wordt hierop de verhooging aangenomen.

De heer *van Dielen* wenscht nog een enkel woord over dit artikel te zeggen. Het betreft namelijk de aanmerking, betreffende de bestekken in het algemeen, en in het bijzonder die voor de Wittevrouwenpoort, door den kameraar opgemaakt, waarover de staf gebroken wordt als waren die zoo onvolledig. De komm. heeft hier bijzonder op het oog de som van *f* 400 uitgetrokken voor de herstelling van het uurwerk afkomstig van de Wittevrouwenpoort, alsof die post bij het maken der bestekken vergeten was geworden. Dit is evenwel het geval niet. Met opzet is deze post als rakende een werk voor uitbesteding minder vatbaar buiten het bestek gelaten. Overigens zij opgemerkt dat het besproken bestek, na door den kameraar te zijn ingediend, door de komm. van fabriekage is onderzocht en goedgekeurd en dat het eindelijk met de plannen voor de leden van den raad heeft voorgelegen, zonder dat daarop eenige bedenking is gemaakt. Redenen waarom Spr. meent dat het oordeel door de komm. te dezer zake uitgesproken niet van alle onbillijkheid vrij te pleiten is.

Den heer *Schuurman* is dit juist het bewijs dat de bestekken niet volledig zijn; dit is niet alleen met deze zaak, maar met veel wat gebouwd wordt. Spr. herinnert slechts aan het Keizerrijk en het gebouw op de Ganzenmarkt.

De *Voorz.* gelooft dat men het eigenlijk over eene uitdrukking niet eens is: de bestekken zijn wel volledig, maar men zou misschien kunnen zeggen dat al is het bestek nog zoo volledig, er, als het plan tot uitvoering komt, nog andere zaken uit kunnen voortvloeijen.

De heer *Boer* moet, nu de diskussie over het artikel toch weêr geopend is, zeggen, dat ofschoon hij niet ten volle kan goedkeuren, den vorm waarin het verwijt gekleed is, toch de komm. niet zoo geheel onregt heeft in de zaak. Spr. beroept zich weêr op de aanbesteding van het afbreken der Wittevrouwenpoort. Hij weet zeer goed, dat, toen de bestekken waren gereed gemaakt, door hem aan een lid der fabriekage gevraagd is, of daaronder nu alles begrepen was wat tot de volledige oplevering van het werk behoorde, en hem toen geantwoord is: ja, er ontbreekt niets aan, dan alleen het behangen der kamers van het bovenhuis. En wat is het verschijnsel dat zich nu voordoet? de poort en de brug zijn naauwelijks weggebroken, of men zegt, dat de brug bestraat moet worden, hetgeen *f* 4000 kosten zal. Spr. vraagt of dat nu volledig is? Of dan bij het maken van het bestek er niet op gerekend had moeten worden, dat die brug ook bestraat be hoorde te worden?

Art. 9 wordt zonder omvraag goedgekeurd.

Hoofdstuk IV Afd. I art. 1. *Buitengewone werken tot uitbreiding en verfraaijing der stad, aankoop van gebouwen en afkoop der erfhuren enz* *f* 33,000.

Door de komm. is voorgesteld dezen post met de *f* 20,000 voor aankoop van een huis van den heer *v. d. Bank* te verminderen en overigens in twee deelen te splitsen, zijnde: a. Buitengewone werken tot uitbreiding der stad, aankoop van gebouwen de afkoop van erfhuren, enz. *f* 5000 en verbetering van schoollokalen *f* 8000.

De *Voorz.* wijst er op, dat dit de post is waarover beschikt moet worden, met het oog op de plannen die reeds of nog niet aanhangig zijn, en zegt voorts dat hij de splitsing niet wenschelijk acht, 1°. omdat de raad wel over beide zaken zal moeten beslissen, maar 2° omdat de raad dan ook niets heeft om eens iets tot stand te brengen. Verleden jaar is de oprigting eener bewaarschool uitgesteld, omdat men in den loop des jaars zoovele buitengewone zaken had, en bij Spr. bestaat de lust zeker om, als zich eene gelegenheid voordoet, of hetzelfde of een ander plan tot verbetering der bewaarschool aan de goedkeuring van den raad te onderwerpen. Nu echter zou men zich aan een band leggen om in den loop des jaars niets te doen.

De heer *de Muralt* herinnert aan de verg., dat zij den post zeer goed met *f* 20000 had kunnen verminderen als de komm. gelijk had, en de som op de begrooting van 1858 was uitgetrokken geweest, maar dat men nu niet anders kan doen dan den post behouden zoo als hij is voorgesteld.

De heer *Jongeneel* zegt, dat wanneer hij het rapport leest, hij daaruit ziet dat een lid dor komm. voor de begrooting om Spr. bekende redenen geen deel aan het werk der komm; heeft genomen, hij ziet ook een zetel nu openstaan, dien hij altijd zoo gaarne bezet zag, omdat die zoo goed vervuld werd, dat alles staat met dit art. in verband. Spr. zal geen enkel woord in deze openbare zitting daarover voeren, hij verlangt alleen wanneer de diskussiën over de begrooting zijn afgeloopen, bij de eerste vergadering van dezen raad eene geheime zitting, omdat hij behoefte heeft in deze een juist oordeel te vellen. Wat de *f* 20,000 aangaat hij zal na de te bekomen inlichtingen van het bestuur, zijne stem regelen.

De *Voorz.* acht het ook beter de zaak zelve in eene gesloten zitting te behandelen, ofschoon het welligt eene zeer nuttige strekking kan hebben, als de zaak in het publiek werd behandeld.

De heer *Boer* zegt, dat de komm. tot het besluit is gekomen de som weg te laten, omdat zij meende de overtuiging te mogen koesteren, ook naar aanleiding van hetgeen zij vernomen had van den man wiens zetel ledig is, dat aan dien verkoop geen gevolg zal kunnen worden gegeven. Er is opgemerkt, dat men dan een ander pand kan koopen. Dat is gemakkelijk gezegd, maar men zal er moeijelijk een vinden zoo geschikt en goedkoop. Er is nog eene andere vraag: of misschien niet een stedelijk gebouw voor die school in aanmerking zou kunnen komen; Spr. herinnert slechts aan het venduhuis op de Mariaplaats. Wanneer zich nu in eene zaak zoovele moeijelijkheden voordoen, acht de komm. het onraadzaam, onder de *gewone uitgaven* een post van *f* 20000 te brengen waaromtrent men geheel onzeker is of hij werkelijk zal worden uitgegeven in dit jaar. Dat is een noodeloos bezwaren van de uitgaven, hetwelk op hèt oogenblik tot niets dient. Spr. zou er tegen zijn, als met het afstemmen van den post de gelegenheid verdween om op een andere wijze in de zaak te voorzien, maar er zijn middelen genoeg, om, als eene gelegenheid tot het verkrijgen van het lokaal zich voordoet, een andere voordragt, wegens het vinden der benoodigde gelden aan den raad te doen. Spr. zou het dan als eene buitengewone uitgave beschouwen en zijne stem er aan geven, maar hij meent dat men voor die buitengewone uitgave geen post moet aanwijzen op de gewone inkomsten om haar te dekken.

De *Voorz.* komt zeer op tegen wat de heer *Boer* als inleiding gezegd heeft. Het is mogelijk, dat dit lid meer gegevens heeft dan Spr., maar Spr. koestert de vaste overtuiging, dat het perceel geleverd zal worden, en dat de bezwaren zullen kunnen en behooren te worden uit den weg geruimd. Die veronderstelling, dat men een huis, op welks aankoop de goedkeuring van den raad verleend is, zal abandonneren, omdat zich welligt eenige moeijelijkheden in de likwidatie voordoen, zegt Spr. is niet het juiste standpunt, en zoo de raad al eens op den koop mogt terugkomen, zal toch in de behoefte voorzien moeten worden. Het is vooral pligt om hier het openbaar onderwijs goed in te rigten, omdat er zoovele krachten worden aangewend, om het bijzonder onderwijs zoo goed mogelijk te maken. Men zal dus in de gelegenheid moeten zijn, om, zoo al eens de vrees, die Spr. niet deelt, bewaarheid wierd dat nl. de koop niet tot stand kwam, zoo spoedig mogelijk in de behoefte te voorzien. Dit zal, hoe het ook geschiede, tot groote uitgaven aanleiding geven, want al ware het ook, dat men een der stedelijke gebouwen voor eene bewaarschool kon inrigten, zoo zou ook dit met groote kosten gepaard gaan. Men bedenke toch, dat in menig opzigt nog geen uitvoering is gegeven aan de besluiten van den raad betreffende het onderwijs, en Spr. deelt de zienswijze, dat de wet op het onderwijs hier nog niet krachtig genoeg in werking is gebragt. Spr. wil dan ook niet de gelegenheid afsnijden, om dan voor uitgaven te doen. Men zegt, in den loop van het jaar kan men tot de uitgaaf besluiten; dat zegt men, maar het is zeer moeijelijk in het midden des jaars middelen daarvoor te scheppen. En dan, het komt Spr. toch wenschelijk voor, dat de raad eener stad als Utrecht daarvoor altijd iets beschikbaar houde.

De heer *Pabst* zal zijne stem geven aan de voordragt van B. en W., niet omdat hij gelooft, dat het huis zal geleverd worden, maar omdat het hem leed doet dat als men denkbeelden oppert omtrent de verfraaijing der stad, zij niet worden opgenomen door het dagel. bestuur. De eerste maal dat Spr. in deze verg. over de begrooting het woord voerde, heeft hij gezegd: »er worde een denkbeeld — een schoon werk in de begrooting aangewezen, ik zal er mijne stem aan gaven," en hij heeft nimmer, als groote werken werden voorgesteld, zijne stem daaraan onthouden. De heer *Ackersdijck* heeft gezegd, dat het tijd wordt dat men die en die zaken ... Wat vraagt Spr., moet er dan nu gedaan worden tot verfraaijing der stad Utrecht? Is er geen plan? Bestaat er geen plan van de komm. van fabriekage? De leden kunnen toch niet zoo *à bout portant* voorstellen tot verfraaijing en verbetering doen? Daarvoor bestaat eene komm. Dat men, zegt Spr., toch gevolg aan die zaak geve, want het is toch een vreeselijk verwijt, wat de heer *Ackersdijck* uitsprak, dat de raad niet doet wat hij behoort te doen; maar het is niettemin waar. Spr. heeft inderdaad den Voorz. gevraagd of er geen plan bestond om naar te bouwen; de Voorz. heeft hem geantwoord dat het niet bestond maar Spr. hij het wenschelijk achtte. Maar, vraagt Spr., is er dan geen geld, om het iemand te laten maken? Heeft men dan geen personen? Kunnen die ambtenaren dat dan niet maken welke de komm. van fabriekage zoo prijst? Spr. wil die som van *f* 33000 toestaan, mits men dan eene volgende maal kunne zeggen wat men wil doen. — Alsnu overgaande tot de zaak zelve, zegt Spr., dat er behoefte is aan verbetering van het schoollokaal aan het Nicolaï-kerkhof, en wijst hij op een aantal gebreken van dat schoollokaal, welke vooral de gezondheid der kinderen moeten benadeelen, en eerst geheel uit den weg te ruimen zouden zijn als men het belendende perceel kocht.

De heer *v. Boetzelaer* kan zich vereenigen met hetgeen de komm. voordraagt. Spr. herinnert zich, dat toen er gesproken is over den aankoop van het huis van den heer *v. d. Bank*, hij alleen zich er tegen heeft verklaard, niet alleen omdat hij het onnoodig achtte, de stad te bezwaren met *f* 16000, maar ook omdat hij die lokaliteit ongeschikt oordeelde voor eene school. De stad bezit lokalen, vroeger altijd als geschikt daarvoor aangewezen, en Spr. gelooft dus, dat men de ingezetenen niet behoeft te bezwaren om dat huis aan te koopen. Spr. ziet dus niet in waarom men deze begrooting zal bezwaren met *f* 20,000.— waarvoor op het oogenblik nog geene bestemming is.

De heer *Boer* zegt dat het niet in het denkbeeld der komm. lag, om de noodzakelijkheid van verbetering in twijfel te doen trekken, maar Spr. meent toch dat de bezwaren, door den heer *Pabst* ... overdreven zijn voorgesteld. — Hij wil nog zeggen, dat als hij straks in dien zin gesproken heeft, dat het hem minder doelmatig voorkwam, de begrooting te bezwaren met een post aan *f* ..., als dit op het oogenblik niet noodig is, men dit niet moet opnemen als een bewijs van minder belangstelling in de zaak van het schoolwezen of de toepassing der schoolwet. Het onderwijs ligt hem na aan het hart, hij heeft daarvoor nog meer over dan het voteren van groote sommen uit de gemeentekas, en hij zal steeds alles doen om de nieuwe wet met alle naauwgezetheid toe te passen.

De heer *v. Dielen* verklaart dat naar zijne meening geen gebouw in de geheele stad zoo geschikt is voor een schoolgebouw als het aangekochte; en merkt voorts op, dat men zich in staat moet stellen om het bij levering te betalen.

De *Voorz.* merkt aan, dat welligt sommigen ... omdat zij dat gebouw als zeer geschikt beschouwen en hetzelve wenschen te bezitten, het als ongeschikt doen voorkomen.

(*Vervolg* morgen.)

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.